

**SPOR KULÜPLERİ BÜNYESİNDEKİ OKULLARDA
TAKIM SPORU VE BİREYSEL SPOR YAPAN
ÖĞRENCİLERİN ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİ
İLE YETERLİLİK ALGISININ İNCELENMESİ**

Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı

2024

(Her hakkı saklıdır.)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
KİŞİ SPORLARI VE SPOR BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANA BİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR BİLİM DALI

**SPOR KULÜPLERİ BÜNYESİNDEKİ OKULLARDA TAKIM SPORU VE
BİREYSEL SPOR YAPAN ÖĞRENCİLERİN ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİ İLE
YETERLİLİK ALGISININ İNCELENMESİ**

(Examination of Effective Communication Skills and Competence Perception of Students
Who Do Team Sports and Individual Sports in Schools Within Sports Clubs)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU

Danışman: Prof. Dr. Mehmet Ertuğrul ÖZTÜRK

Erzurum
Ağustos, 2024

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU tarafından hazırlanan “Spor Kulüpleri Bünyesindeki Okullarda Takım Spor ve Bireysel Spor Yapan Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yeterlilik Algısının İncelenmesi” başlıklı çalışması 28/08/2024 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı, Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:	Doç. Dr. Öner GÜLBAHÇE <i>Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır
Danışman:	Prof. Dr. Mehmet Ertuğrul ÖZTÜRK <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır
Jüri Üyesi:	Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Haluk SİVRİKAYA <i>Atatürk Üniversitesi</i>	Aslı Islak İmzalıdır

Bu tezin Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddelerinde belirtilen şartları yerine getirdiğini onaylarım.

Prof. Dr. Fatih KIYICI

Enstitü Müdürü

Aslı Islak İmzalıdır

ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısının incelenmesi” başlıklı çalışmanın tarafımdan bilimsel etik ilkelere uyularak yazıldığını ve yararlandığım eserleri kaynakçada gösterdiğimi beyan ederim.

28 / 08 / 2024

Aslı ıslak imzalıdır

Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU

☐ Tezle ilgili patent başvurusu yapılması / patent alma sürecinin devam etmesi sebebiyle Enstitü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 2 (iki) yıl süreyle engellenmiştir.

☐ Enstitü Yönetim Kurulunun / / tarih ve sayılı kararı ile teze erişim 6 (altı) ay süreyle engellenmiştir.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı, değerli bilgi ve katkıları ile yöneten, çalışmamın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen hocam, Sayın Prof. Dr. Mehmet Ertuğrul ÖZTÜRK'e en derin saygı ve şükranlarımı sunarım.

Çalışmalarım sırasında ilgi ve desteklerini esirgemeyen bu zorlu süreç boyunca beni büyük bir sabırla destekleyen, her daim yanımda olan kıymetli aileme teşekkür ederim.

Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SPOR KULÜPLERİ BÜNYESİNDEKİ OKULLARDA TAKIM SPORU VE BİREYSEL SPOR YAPAN ÖĞRENCİLERİN ETKİLİ İLETİŞİM BECERİLERİ İLE YETERLİLİK ALGISININ İNCELENMESİ

Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU

Ağustos 2024, 80 Sayfa

Amaç: Bu araştırmanın amacı, spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısının yaş, cinsiyet gibi değişkenlere göre incelenmesidir.

Yöntem: Bu çalışma nicel verilere dayalı genel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini; spor kulüpleri bünyesindeki okullara giden öğrenciler oluştururken, örneklemini ise çalışmaya katılan 87 erkek ve 125 kadın olmak üzere toplam 212 öğrenci oluşturmuştur. Normal bir dağılımda olduğu için bu model kullanılırken parametrik testler uygulanmıştır. İki bağımsız değişkenler için örneklem T testi (Independent Samples T test); ikiden fazla değişkenin karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) testi uygulanmıştır. ANOVA testinde gruplar arasında anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi iki grup arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc (Tukey) testinden yararlanılmıştır. İki ölçek arasındaki ilişkiyi saptamak için Pearson Korelasyonlarına bakılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi ($p < 0,05$) olarak belirlenmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan sporcuların Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p > ,05$). Spor yapma yılına göre katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinden akademik alt boyut değerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p > ,05$).

Sonuç: Cinsiyetlere göre değişiklik gösteren sosyal yeterlik algısı erken çocukluk döneminde gelişmeye başlayan iletişim becerilerinde de kendini göstermektedir. İleride bu iletişim becerilerinde de etkisini göstermektedir. Ancak farklılığın yüksek olmaması, cinsiyetin kulüp sporcularına etkisinin eğitim sürecinde azaldığının da bir göstergesidir.

Anahtar Kelimeler: Spor, İletişim becerisi, Yeterlilik algısı.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

EXAMINATION OF EFFECTIVE COMMUNICATION SKILLS AND COMPETENCE PERCEPTION OF STUDENTS WHO DO TEAM SPORTS AND INDIVIDUAL SPORTS IN SCHOOLS WITHIN SPORTS CLUBS

Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU

August 2024, 80 Pages

Purpose: The aim of this program is to examine the effective communication information and competence perception of those who do team sports and individual sports in schools, management of sports clubs, and examination according to variables such as age and gender.

Method: This study was carried out in a general survey model based on quantitative data. The universe of the research; While the students attending sports schools were constituted, the sample consisted of a total of 212 students, 87 male and 125 female, who participated in the study. Since it has a normal distribution, parametric tests were applied while using this model. Independent Samples T test for two independent variables; One-way analysis of variance (One Way ANOVA) test was applied to compare more than two variables. When there was a significant difference between the groups in the ANOVA test, the Post Hoc (Tukey) test was used to determine which two groups the difference was. Pearson Correlations were used to determine the relationship between the two scales. The significance level was determined as ($p < 0.05$).

Findings: It is seen that there is no statistically significant difference between the mean value of the Effective Communication Skills Scale (EIBS) and the sub-dimension values and the mean value of the Competence Perception Scale for Adolescents (EYAS) and the sub-dimension values of the athletes participating in the study according to the gender variable ($p > .05$). It was seen that there was no statistically significant difference between the mean value of the effective communication skills scale (EIBS) and the sub-dimension values of the participants, and the mean value of the competence perception scale (EYASS) for adolescents and the academic sub-dimension values ($p > .05$).

Result: The perception of social competence, which varies according to gender, also manifests itself in communication skills that begin to develop in early childhood. In the future, this also shows its effect on communication skills. However, the fact that the difference is not high is also an indication that the effect of gender on club athletes decreases in the training process.

Keywords: Sports, Communication skills, Perception of competence

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ	ix
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
Giriş	1
Araştırmanın Amacı	2
Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi	2
Araştırmanın Sınırlılıkları	4
Varsayımlar	4
Terim ve Tanımlar.....	4
İKİNCİ BÖLÜM	6
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	6
Spor	6
Bireysel spor.	6
Takım sporları.	6
Spor Okulları.....	7
Spor okullarının amaçları.....	7
İletişim Tarihi.....	7
İletişim nedir.	10
İletişimin öğeleri.	11
İletişimin işleyişi.	12
İletişim türleri.....	14
Etkili İletişim.....	16
Öz-yeterlilik Kavramı	18

Öz-yeterlilik kaynakları	19
Ergenlerde Yeterlilik Algısı	21
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	23
Yöntem	23
Araştırma Yöntemi.....	23
Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu/Katılımcılar/Veri Kaynakları.....	23
Veri Toplama Teknikleri.....	23
Süreç/Uygulama.....	24
Verilerin Analizi.....	24
Araştırmacı Rolü	25
Geçerlik ve Güvenirlik.....	25
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	28
Bulgular	28
BEŞİNCİ BÖLÜM	45
Tartışma ve Sonuç	45
Öneriler	51
KAYNAKÇA	53
EKLER	58
EK-1. Ölçek İzin Yazışmaları	58
EK-2. Anket Formu.....	59
EK-3 Etik Kurul Kararı.....	62
EK-4 Kulüp İzin Yazıları	63
ÖZGEÇMİŞ.....	67

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. <i>İletişim Beceriler Ölçeği Normallik Dağılım Test Sonuçları</i>	24
Tablo 2. <i>Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği Normallik Dağılım Test Sonuçları</i>	25
Tablo 3. <i>İletişim Beceriler Ölçeği Güvenilirlik Analiz Sonuçları</i>	26
Tablo 4. <i>Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği Güvenilirlik Analiz Sonuçları</i>	26
Tablo 5. <i>Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Verilerin Dağılımı</i>	28
Tablo 6. <i>Cinsiyete Göre İletişim Becerileri Özellikleri İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları</i>	29
Tablo 7. <i>Cinsiyete Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları</i>	30
Tablo 8. <i>Spor Türüne Göre İletişim Becerileri Özellikleri İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları</i>	30
Tablo 9. <i>Spor Türüne Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları</i>	31
Tablo 10. <i>Ebeveynlerin Birlikte Yaşayıp Yaşamadığına Göre İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları</i>	31
Tablo 11. <i>Ebeveynlerin Birlikte Yaşayıp Yaşamadığına Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları</i>	32
Tablo 12. <i>Yaşanılan Yere Göre İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları</i>	32
Tablo 13. <i>Yaşanılan Yere Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları</i>	32
Tablo 14. <i>Yaş Göre İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	33
Tablo 15. <i>Yaş Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	34
Tablo 16. <i>Spor Yapma Yılına Göre İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	34
Tablo 17. <i>Spor Yapma Yılına Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	35
Tablo 18. <i>Ekonomik Duruma Göre İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	36

Tablo 19. <i>Ekonomik Duruma Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut</i>	
<i>Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	36
Tablo 20. <i>Kardeş Sayısına Göre İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut</i>	
<i>Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	37
Tablo 21. <i>Kardeş Sayısına Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut</i>	
<i>Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	38
Tablo 22. <i>Anne Eğitim Durumuna Göre İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut</i>	
<i>Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	39
Tablo 23. <i>Anne Eğitim Durumuna Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut</i>	
<i>Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	40
Tablo 24. <i>Baba Eğitim Durumuna Göre İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut</i>	
<i>Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	40
Tablo 25. <i>Baba Eğitim Durumuna Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut</i>	
<i>Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	41
Tablo 26. <i>Anne Meslek Grubuna Göre İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği v İle Alt Boyut</i>	
<i>Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	42
Tablo 27. <i>Anne Meslek Grubuna Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut</i>	
<i>Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	42
Tablo 28. <i>Baba Meslek Grubuna Göre İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut</i>	
<i>Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	43
Tablo 29. <i>Baba Meslek Grubuna Göre Ergenler için Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut</i>	
<i>Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları</i>	44
Tablo 30. <i>İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeğine</i>	
<i>İlişkin Pearson Korelasyon Analiz Sonuçları</i>	44

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. <i>Lasswell'in İletişim Modeli</i>	13
Şekil 2. <i>Shannon ve Weaver Matematiksel İletişim Modeli</i>	14

KISALTMALAR VE SİMGELER DİZİNİ

SP	: Spor Okulları
EİBÖ	: Etkili İletişim Becerileri Ölçeği
EYAÖ	: Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği
SPSS	: Statistical Packageforthe Social Sciences
p	: Anlamlılık Düzeyi
ss	: Standart Sapma

BİRİNCİ BÖLÜM

Giriş

Spor okulları, gelişim çağındaki çocukların ve gençlerin tercih ettikleri özel eğitim programlarının olduğu kurumlardır. Gelişim dönemleri ile ergenlik dönemleri insanlar için kritik süreçlerdir çünkü bu dönemlerde bireyler hem sosyalleşmek hem de var olan ya da gizli kalmış yeteneklerini ortaya çıkarmak isterler. Bu minvalde spor okullarındaki uzman eğitimciler ve antrenörler bu bireylere her konuda yardımcı olmaya çalışırlar. Ayrıca buraların tercih edilmesinin bir nedeni de bireylerin rekreatif faaliyetlerde bulunma isteğidir. Bu okullar, genç yetenekte sporcuların keşfedilmesi ve sonrasında yönlendirilmesi için büyük önem arz etmektedir. Spor okullarında takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısının gelişmesine katkı sağladığı düşünülmektedir.

Türk Dil Kurumu'na göre iletişim; duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılması; bildirişim, haberleşme, komünikasyondur. İletişimde mesajlar çok önemli yer tutmaktadır (TDK). İletişim türlerine baktığımızda; yazılı, sözlü ve sözsüz iletişim olarak karşımıza çıkmaktadır. İletişimin etkili olması için alıcının ve vericinin aynı alanda etkili olabilmesi için çok fazla zaman geçirmesi gerekir. İletişimin etkili olmasını sağlayan faktörlere bireylerin kültürlerinin ve yaş gruplarının, cinsiyetlerinin ve ilgilendikleri spor türünün etkisi vardır diyebiliriz. Bununla birlikte, iletişim becerilerinin hangi becerileri içerdiğine ilişkin görüşler farklılıklar gösterebilmektedir. İletişim becerilerinin sözlü ya da sözsüz olanı sese dayalı, bedensel, dokunsal, hareket içeren mesajları ve bu mesajların çeşitli karışımlarını içermektedir. Yazılı iletişimde ise mesajın kalıcılığı, tekrara kolaylıkla izin vermesi, saklanabilmesi, aktarılması gibi özellikler belirtilebilir.

Öz-yeterlik, bireyin başarıya ulaşmak için gerekli olan eylemi gerçekleştirmeye ve organize etmeye yönelik kapasitesi ile ilgili inançlarıdır. Bir başka ifade ile öz yeterlilik kişinin özel olarak çaba gerektiren bir durumda olumsuzluk ile başa çıkma ve yeni görevlerin ya da zorluğun üstesinden gelme yetenekleri ile ilgili inançlarıdır. Çoğunlukla riskli davranışlarla çalışan araştırmacılar çocuklarda ve ergenlerde riskli davranışlarla baş etmede akademik ve sosyal yeterlik alanları üzerinde durmakta; bu özelliklerin koruyucu bir faktör olduğunu dile getirmektedirler. Sosyal yeterliliği iyi olan bireylerin sosyal çevrelerinde etkili iletişim kurdukları ve kendilerini çok iyi bir şekilde ifade ettikleri gözlemlenmiştir.

Yukarıda verilen bilgiler ışığında spor kulüpleri bünyesindeki spor okullarına giden bireylerin, takım sporu yapanlarla bireysel spor yapanlar arasındaki etkili iletişim ve yeterlilik algısının yaş, cinsiyet gibi değişkenlere göre nasıl farklılıklar gösterdiğini ve etkili iletişim ve yeterlilik algısı arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla bu çalışma yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısının incelenmesi ve yaş, cinsiyet gibi değişkenlere göre incelenmesidir.

Araştırmanın Önemi ve Gerekçesi

Spor bilindiği üzere bireylerde psikolojik, fiziksel, sosyal ve kültürel gelişime katkı sağlamaktadır. Sporun bu yapısı bireysel ve takım sporları yapan bireylerde farklı gelişimler sunmaktadır. Ergenlik döneminde spor yapan bireylerde özgüven artar, sosyalleşmesi artar, okul ve ev hayatındaki sosyal ilişkileri gelişir, spor müsabakaları kurallar içerisinde olduğu için kurallara uyumu kolaylaşır. Bu bağlamda da sosyal ve psikolojik bir takım risklerden ya da olumsuzluklardan ergenleri etkilemektedir. Bu dönemde bireylerin akademik ve sosyal yeterlilikleri daha fazla önem taşır. Yapılan araştırmalarda araştırmacılar, akademik ve sosyal yeterliliğin birbirini tamamlayan iki faktör olduğunu belirtmektedirler. Okul sporlarında bireysel ve takım sporu bireylere ilişkin çalışmaların oldukça az ele alınmış olması ve değişkenlerin birlikte incelenmemesi konuya ilişkin çalışmaların yoğunlaşmasına yol gösterebilecektir. Spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile ergenler için yeterlilik algısının incelenmesi ve farklı değişkenlerin ilişkilerinin ortaya çıkarılmasına yönelik araştırmalara yol gösterici olabilecektir. Ayrıca çalışma sonucunda ortaya çıkacak bilgiler doğrultusunda, bireysel ve takım sporu yapan öğrencilerin durumları ortaya konulacak ve bu sonuçlarında ailelere, sporseverlere, antrenörlere ve sporculara yön gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Çalışmanın önemi; Spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısının incelenmesi ve yaş, cinsiyet gibi değişkenlere göre incelenmesi ve elde edilen sonuçlarla bir sonuç elde edilmesi planlanmıştır.

Problem Cümlesi: Spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir fark var mıdır?

Alt Problemler:

1. Cinsiyete göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mıdır?
2. Yaşa göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mıdır?
3. Spor türüne göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mıdır?
4. Spor yılına göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mıdır?
5. Kardeş sayısına göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mıdır?
6. Yaşanılan yere göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mıdır?
7. Anne eğitim durumuna göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mıdır?
8. Baba eğitim durumuna göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mıdır?
9. Anne-baba birlikte yaşamasına göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mı?
10. Anne mesleğine göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mıdır?
11. Baba mesleğine göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mıdır?

12. Aile ekonomik durumuna göre spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı arasında bir farklılık var mıdır?

Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Araştırma, Ankara ili Polatlı ilçesindeki spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrenciler ile sınırlı tutulmuştur.
2. Bu araştırmada edinilen sonuçlar, öğrencilere uygulanan ölçekten elde edilen verilerle sınırlı tutulmuştur.
3. Bu araştırmanın konusuyla ilgili ulaşılabilen kaynakların sağladığı veriler ile sınırlı tutulmuştur.

Varsayımlar

1. Tercih edilen örneklem grubunun evrenin temsil edilmesinde yeterli olduğu, bu çalışmaya katılım sağlayan öğrenciler, Etkili İletişim Beceriler Ölçeği (EİBÖ) ile Ergenler İçin Yeterlilik Algısı (EYAÖ) ölçeğini kendi isteği ile, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın içtenlikle ve doğru bir şekilde işaretlemelerin yapıldığı varsayılmıştır.
2. Bu araştırmada uygulanan yöntemin çalışmanın amacına uygun olduğu varsayılmıştır.
3. Çalışmada kullanılan ölçeğin bu çalışmaya uygun olduğu varsayılmıştır.
4. Araştırmaya katılan öğrencilerin çalışmanın önemini ve ciddiyetini anlayacak şekilde davrandıkları varsayılmıştır.
5. Araştırmaya katılan öğrencilerin araştırmada yapılan açıklamalara uygun cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

Terim ve Tanımlar

Öğrenci: Öğrenmeye açık ve öğretim almaya engeli olmayan, kendi kendini kontrol edebilen, zamanı iyi yöneten, yalnız çalışmaktan hoşlanan, yazma becerileri iyi olan, bilgisayar kullanma yeterliliklerine sahip, ticaret ve eğitimde teknoloji kullanımına karşı olumlu düşüncelere sahip, yeni bilgiler edinmeye yatkın ve bunu kolayca gerçekleştirebilen, çıkan teknik sorunlara karşı rahat olabilen ve bu sorunlarla başa çıkabilen, belirli bir amaca sahip olan bireylerdir (Horton & Wallander, 2001).

Spor: Spor, bireylerin yaşamlarını sağlıklı bir şekilde devam ettirebilmeleri, fiziksel ve zihinsel gelişimlerini sağlayabilmeleri için oldukça önemlidir. Spor aynı zamanda bireylerin içinde bulundukları toplumla diğer toplumlar arasında dostluklar kurmaları için en iyi araçlardan biridir (Cice, 2019).

Spor okulları : Spor okulu farklı sporlar üzere eğitim veren bir okul türüdür. Olimpik sporlar, bireysel spor, takım sporu, zekâ sporu, dövüş sporu, hava sporları ve ekstrem spor öğretilen yerlerdir.

İletişim: En geniş anlamda iletişim “bilgi üretme aktarma ve anlamlandırma sürecidir” (Dökmen, 2008).

Öz Yeterlilik: Bandura’ya göre öz-yeterlilik algısı, bireylerin amaçlarına ulaşmaları için bir dizi eylem planı organize etme ve yerine getirme yeteneklerine ilişkin yargılarını ifade etmektedir (Bandura, 1977)

İKİNCİ BÖLÜM

Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar

Spor

Sporun tarihinde, insanların en çok keyifli vakit geçirmek, oyalanma, oyun oynama, için ve günlük işlerden uzaklaşma amacıyla spora yöneldikleri görülmüştür. Eski tarihlerden beri sportif kabiliyetlerinin yarıştırdığı bir sportif faaliyet olarak karşımıza çıkmaktadır. Eski tarihlerden beri ilk spor türlerinin devletleşmiş topluluklarda görüldüğü belirtilmektedir. Sporun toplumlarda sadece günümüzde olmadığı, insanlığın var oluşundan itibaren devam eden kurumsal bir yapı olduğu bilinmektedir. Spor, insanların hayatlarına çok farklı yollardan girmiş, dolaylı ya da direk olarak insanlar spora yönelerek bağımlı hale getirmiş ve bundan dolayı toplumun dikkatini çekmiş, ilgisini sürekli biçimde gündemde tutmayı başarmış bir sosyal süreçtir (Kılıcıgil, 1998; Fişek, 1985).

Bireysel spor

Bu sporlarda, sporcular yalnızca zaman için savaşır ve başka bir sporcu zamanlama, ölçüm veya tahmin edilebilir sonuçlar için savaşır. Atletizm, güreş, okçuluk, yüzme ve tenis gibi sporlar bireysel sporlara örnektir. Sporun her branşında her sporcu, zihinsel becerilerine uygun durumu tanıyabilir, verilen teknik ve taktik sporlara antrenman, doğru yönlendirme ve yönetimin verimi ile uyum sağlayabilir ve onları normal bir duruma dönüştürebilir (Tiryaki, 2000).

Takım sporları

Futbol, basketbol, voleybol, hentbol ve diğer branşlar gibi en az iki veya daha fazla sporcudan oluşan gruplar arasındaki spor faaliyetlerine takım sporları denir. Takım sporlarında sporcular birlikte bir amaca ulaşmak için iş birliği içinde çalışırlar. Aynı takımdaki sporcular, rakip takım karşısında bir avantaj sağlamak için birlikte mücadele ederler. Ekip üyeleri hedefler belirler, kararlar alır, iletişim kurar, çatışmaları yönetir ve hedeflerine ulaşmak için birlikte çalışır. Bu zorluk, dikkatli bir stratejik planlama, iyi bir hazırlık ve her ekip üyesinin zihinsel ve fiziksel dayanıklılığını gerektirir (Kabamba & Bailey 2011).

Spor Okulları

Spor okulları genellikle sporla ilgilenen çocuklar ve gençlerin boş zamanlarını daha iyi ve verimli kullanabilmeleri, bu vakitlerini spor yaparak değerlendirmeleri, sağlıklı bir birey olarak gelişmeleri, sporu bir yaşam biçimi haline getirmeleri için yapılan yerlerdir. Burada branşlarında uzman eğitimciler tarafından takım ve bireysel spor dallarına özgü olarak hazırlanan plan ve programlar uygulanır. Hazırlanan bu plan ve programlar çocukların hem akademik hem de sosyal yönden gelişmelerini hedefler.

Spor okullarının amaçları

Her spor okulunun kendine ait amaçları vardır. Bu amaçları genellemek gerekirse şu şekilde sıralayabiliriz.

1. Çocukların ruh sağlığı, fiziksel ve zihinsel gelişimlerine yardımcı olmak,
2. Çocukların sağlıklı bireyler olarak yetişmelerine olanak sağlamak,
3. Çocukların boş vakitlerini sistemli, eğitici oyunlar ile keyifli hale getirmek
4. Çocukların sosyalleşmelerine ve sosyal kimlik kazanmalarına yardımcı olmak,
5. İletişim becerilerini geliştirmek,
6. Takımdaşlık ruhunu aşlamak,
7. Öz yeterlilik algısını aşlamak,
8. Paylaşmayı ve yardımlaşmayı öğretmek, yaşamlarına uygulamaya olanak tanımak,
9. Çocuklarda belirli kurallara uyma yetisini geliştirmek,
10. Çocukların motorik özelliklerini gelişmesine yardımcı olmak,
11. Geleceğe yönelik branş seçiminde çocuğa yardımcı olmak, yeteneklerini keşfetmesi için olanak sağlamak,
12. Kendine güvenen, sağlıklı kararlar verebilen bireyler yetiştirmek,
13. Çocukların spor kültürü ve ahlaki konusunda bilgi sahibi olmalarını sağlamak,
14. Analitik ve stratejik projeler yaratma yetisi kazandırmak,
15. Ebeveynlerin ve çocukların kendi sınırlarını tayin etmelerini sağlamak.

İletişim Tarihi

İletişim kavramı, türleri, biçimleri, öğeleri, işleyişi, boyutları gibi farklı açılardan ele alınsa da iletişim bilimlerinin çıkış noktasında iletişim araçlarının ya da medya nın yer aldığını söylemek mümkündür. Bu anlamda iletişim tarihi de iletişim kur mak için kullanılan araçlarla açıklanmaktadır. Aslında insanlar var oldukları ilk günden beri, henüz sözcükler bile yokken, sözsüz iletişim aracılığıyla birbirleriyle ilişki kurabilmişlerdir. Çıkardıkları ünlem niteliğindeki seslerle, jest ve mimiklerle ilkel insanların birbirleriyle anlaştıkları, yani iletişim kurdukları

düşünülmektedir. Ancak bu insanların iletişim kurduklarını gösteren bir kayıt mevcut değildir. İletişim tarihinin başlangıç noktasını saptamak için kayda geçmiş araçların incelenmesi gerekmektedir (Süllü Durul, 2020).

Marshack (2011), MÖ 45.000'e ait mamut dişinden oyulmuş ve boyanmış bir Neanderthal plakanın simgesel bir nesne ya da sanat eseri olarak ortaya çıktığını açıklamaktadır. MÖ 10.000'lere kadar mamut dişinden oyulan nesneler, kemik ve taşlara yapılan oymalar, mağara duvarlarına çizilen resimler, insanların bir şekilde iletişimsel araçlar kullandığını göstermektedir. Genel anlamda belli işaretler ve seslerle, sonrasında da ateş, duman ve güvercin gibi araçlarla insanların iletişim kurduğu söylenebilir (Güngör, 2018a). Simgesel şekillerin paylaşımını sayısal simge kullanma yönelimi takip etmiştir ve MÖ 12.000'lerde kilden yapılan hesap taşlarıyla ağırlık, hacim ve sayı ölçümleri yapılmıştır (Schmandt-Basserat, 2011). Bu simge kullanımlarının giderek gelişerek MÖ 3.000'li yıllarda yazının icadına kadar geldiği söylenebilir.

Sümerler tarafından geliştirilen ilk gelişkin yazı sistemi bilginin kayıt altına alınmasını sağlayarak iletişimin zamansal düzlemde yayılmasını mümkün kılmıştır. Bir diğer deyişle, bilginin kalıcı hale gelmesini sağlamıştır. Yazının iletişim aracı olarak kullanılması antik çağlarda başlamıştır ve Eski Yunanlılar ve Eski Romalıların duvar gazeteleri, Hititlerin taş yazıtları bunun örnekleridir. Kağıt ise MÖ 200'lü yıllarda Çinliler tarafından kullanılmaya başlamış, Avrupa'da ancak 12. yüzyılda kullanıma girmiştir (Güngör, 2018a). Yazı ve kağıdın kullanımını iletişim tarihinde çok önemli bir yere sahip olan matbaanın icadı takip etmiştir ve bu üçlünün kullanımı insanlığın aydınlanmasında büyük bir rol oynamıştır. Matbaanın öncelikli olarak 800'lü yıllarda Çinliler tarafından kullanıldığı bilinmektedir (Carter, 2011). Ancak bu sistemden yola çıkarak matbaanın geliştirilmiş halini 1438'de Gutenberg yapmıştır. Batı'da matbaanın kullanımıyla birlikte önce kitaplar sonrasında gazetelerin basılmaya başlandığı söylenebilir. Modern anlamda basının ise 17. yüzyılın ortalarında ortaya çıktığı belirtilebilir (Güngör, 2018a). Steinberg, "basımcılığın tarihi genel uygarlık tarihinin bir parçasıdır" şeklindeki görüşünü, "Basın Tarihi: Bir Bilim Dalının Gelişimi" adlı eserinde dile getirmiştir (Steinberg, 1979). Bu doğrultuda aydınlanma yolunda önce Rönesans ve Reform, ardından Fransız Devrimi ve 18. yüzyılın ortalarına kadar yaşanan diğer gelişmelerin matbaanın icadıyla birlikte mümkün olduğu düşünülebilir.

İletişim tarihinde matbaanın icadını uzun bir süre sonra telgraf ve telefon takip etmektedir. 1840'larda telgrafın gelişimiyle birlikte kablolarla iletilerin aktarılması mümkün hale gelmiş ve böylece demiryolunun ulaştığı her yere telgraf da ulaşmış tır. Ancak telgrafta sadece yazılı iletilerin aktarılması mümkünken, 19. yüzyılın ortalarından sonra ortaya çıkan telefon bu

engeli aşarak ses iletişimine dayalı elektro nik iletişim aracı olmuştur. Ayrıca telgraf, Mors koduna hakim olmayı ve okurya zarlığı gerektirdiği için evlere girmesi mümkün değilken, telefonun yaygınlaşması çok daha kolay olmuştur (Crowley & Heyer, 2014).

Telefon ve telgraf sayesinde iletilerin daha uzağa, daha hızlı ve daha az çabayla gönderilmesi söz konusu olmuş ve bu iletişimin alanını genişletmiştir. Bunu ve dö nemdeki farklı kültürel gelişmeleri takiben 19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başla rında oluşmaya başlayan kitle toplumu ve kültürünü derinden etkileyen iletişim dönüm noktalarından biri fotoğraftır. 1839'da başlayan fotoğrafçılığın, özellikle 19. yüzyılın sonlarında gazete, dergi ve kitaplarda yeniden üretiminin mümkün kılın masıyla kitle iletişim aracı olarak dolaşıma girdiği ve dolayısıyla insanların dünya ya bakışını değiştirdiği söylenmektedir. Fotoğraftan sonra ise sinema, hareketli görüntülerle tam anlamıyla kitlelere sunulan bir iletişim aracı olarak ortaya çıkmıştır. 20. yüzyılın başından Birinci Dünya Savaşı'na kadar geçen zamanda bir kitle iletişim aracı olarak ortaya çıkan filmler (Crowley & Heyer, 2011), özellikle Amerika'da kitleleri etkisi altına almayı başarmıştır (Güngör, 2018a). 1900'lerin başında oluşmaya başlayan kitle toplumu 1920'lerde radyo yayınları nın başlamasıyla daha da hızlanmıştır (Crowley & Heyer, 2014). Aslında yüzyıla girmeden kısa süre önce Marconi tarafından geliştirilen kablosuz teknolojinin bir sonucu olarak radyo icat edilmiştir. Özellikle 1930larda her eve girmiş olan radyo, hem eğlence (Crowley & Heyer, 2014) hem de propaganda (Güngör, 2018a) amacı y la etkili bir kitle iletişim aracı olarak iletişim tarihinde yerini almıştır.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra da insanların hayatlarında köklü değişikliklere neden olan televizyon hızla yayılmaya başlamıştır. 1930'lu yıllarda radyoya hayran dinleyiciler, 1950'lerde çok hızlı bir biçimde televizyon izleyicisine dönüşmüşlerdir. Hem görüntü hem de ses tekniklerini kullanarak geliştirilen televizyon, toplumsal yaşamın merkezinde yer alan bir teknolojiye dönüşmüştür (Crowley & Heyer, 2011). Güngör, (2018a), televizyonun kullanıma girmesinin üç farklı açıdan önemli olduğunu vurgulamaktadır. Bunlardan ilki teknik anlamda ses ve görüntünün bir kitle iletişim aracında birlikte kullanılması devrim niteliğindedir. İkinci önemli ko nu televizyonun sosyokültürel anlamda yarattığı değişikliklerle ilgilidir çünkü tele vizyon sayesinde dünyanın farklı yerlerindeki toplumlar arasında bir etkileşim sağ lanmıştır. Son olarak, televizyon kendinden önce gelen araçlara kıyasla, tam anla mıyla kitlesel bir iletişimi mümkün kılmıştır. Bir diğ er deyişle, dünya çapında bir iletişim edimi televizyon teknolojisiyle birlikte söz konusu olmuştur (Süllü Durul, 2020).

İletişim tarihinde en son ele alınması gereken araç ise bilişim teknolojileri ile ilişkilidir. Bu anlamda öncelikle 1980'li yıllardan itibaren yaygın kullanılmaya başlanan bilgisayar teknolojisi ve onu takip eden internet iletişim alanında devrimsel bir dönüşüme sebep olmuştur.

Kendinden önce gelen araçların özelliklerini kapsayan bu teknoloji, hem kitlesel iletişim anlamında hem de bireylerarası iletişim için önemli fırsatlar sunmaktadır. Ayrıca bilişim teknolojilerinin hem yeni bir bilgi üretim ve dağıtım ağı oluşturarak hem de toplumdaki üretim ilişkilerini yeniden şekillendirerek, gündelik yaşamı da dönüştürdüğü söylenebilir (Güngör, 2018a).

İletişim nedir?

İnsanların iletişim ihtiyacının temelinde kendini anlatmak, ifade etmek, karşı sındakini anlamak, diğerlerini etkilemek ve ikna etmek arzusunun olduğu söylenebilir. Bu bireylerin toplumsallaşması için bir gerekliliktir (Vural, 2012). Bu doğrultuda her iletişim ediminin altında etkileme ve ikna etme arzusunun ya da çabasının olduğu söylenebilir. Her davranışta olduğu gibi iletişimde de temel güdü amaçtır. İletişim kuruluyorsa mutlaka bir amaç olmalıdır (Gökçe, 2002).

İletişim sözcüğünün kökeninin Latince communis sözcüğünden üretildiği görülmektedir. Zaten Latin kökenli dillerde iletişim kelimesinin karşılığı communication olarak geçmektedir. Sözcük kökeni olarak düşünüldüğünde iletişim, benzeşenlerin oluşturduğu ortaklık ya da topluluk anlamına dayanmaktadır. Bu doğrultuda iletişim, ortaklık, beraberlik, anlaşma ve paylaşma gibi kavramları içinde barındırdığı düşünülmektedir (Erdoğan, 2005). En geniş anlamıyla iletişim, canlılar arasında belirli ortak unsurlara dayanan süreç olarak açıklanmaktadır (Gökçe, 2002). İletişim çok kapsamlı olduğu için kavramın çok farklı tanımları yapılabilmektedir (Yüksel, 2009):

- Birbirini etkileme amacıyla en az iki öge arasında oluşan etkileme olgusudur.
- İnsanların arasında duygu ve fikirlerin akışıdır.
- Bireyin duygu ve düşüncelerini diğerlerine açıkça belirtme sürecidir.
- Bireylerarası anlamları ortak kılma sürecidir.
- Bir kaynağın bir iletiyi bir kanal üzerinden alıcıya iletmesi sürecidir.
- Seçilmiş haberlerin, bir haber kaynağından belli bir mesafeye iletilmesi sürecidir.

Bir başka tanıma göre “iletişim, insanın varlık sürdürme biçiminin bir ürünü ve insanın varlık sürdürme biçimindeki gelişmelere göre değişime uğrayan insana özgü bir olgudur” (Oskay, 2011). Bu tanımda görüldüğü üzere bir olgu olarak iletişim insan yaşamında merkezi bir yere konumlandırılmaktadır. Bu yaklaşım, iletişim alanındaki öncü çalışmalarda dahi görülmektedir. Sosyal bilimci Dewey, hem 1920’lerin Amerika’sında kitle iletişim kurumlarının gücünü ele alarak hem de bireylerin eğitiminde iletişimin önemini vurgulayarak toplumda iletişime önemli bir rol atfetmiştir. Aynı yıllarda, sosyolog Cooley ise iletişimi insan

ilişkilerinin içinden geçerek var olduğu ve geliştiği mekanizma olarak anlamlandırarak, olgunun hem birey hem de toplum yaşamındaki önemine dikkat çekmektedir. Benzer şekilde Chicago Okulu Sosyoloji Bölümü'nden Mead de bireylerin toplumsallaşma süreçlerinde etkileşim ve iletişim ortamını irdelemiştir (Güngör, 2018b).

İletişimin öğeleri

İletişimin işleyişi konusunda tüm yaklaşımlarda ortak olan oluşturunca öğeler mevcuttur. Bunlardan gönderici, alıcı, ileti, kanal, geri besleme, kodlama ve kod açımına gibi öğelerin iletişimin temelini oluşturduğu söylenebilir. Öncelikle gönderici ve alıcı öğeleri, her iletişim ediminde bulunmak zorundadır. İletişimin başla yabilmesi için bir mesajı ya da iletiyi gönderme niyetinde olan bir gönderici ya da kaynak ve bu göndericinin mesajını iletmek istediği bir alıcı olmalıdır. Yani gönderici mesaj gönderimini başlatan kişi, alıcı da bu mesajın gönderildiği kişi, kişiler ya da kitle olarak tanımlanabilir (Pearson & Nelson, 1997). Gönderici öğesi yerine bazen kaynak kelimesi de kullanılabilir ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta göndericinin her zaman iletinin kaynağı olmamasıdır. Kaynak öğesi daha çok bilgi kaynağına işaret etmektedir ve gönderici her zaman ilettiği mesajın kaynağı olmayabilir (Güngör, 2018a). Bu öğeleri bir örnek üzerinden açıklamak gerekirse, bir hastanede hasta bakımı hakkında refakatçiye bilgi veren hemşire kendi uzmanı olduğu alandaki bilgilerini aktarıyorsa burada gönderici ve kaynak hemşire, alıcı da refakatçidir. Ama hemşire hastanın ameliyatıyla ilgili doktordan aldığı bilgileri paylaşıyorsa burada kaynak ameliyatı gerçekleştiren doktor, gönderici hemşire, alıcı yine refakatçidir (Süllü Durul, 2020).

İletişim sürecinin bir diğ er temel öğesi ileti ya da mesajdır. İleti öğesi, iletişim sürecinde iletilen kodlar bütünüdür. Gönderici, alıcıya aktarmak istediği görüş ve düşünceleri, onda oluşturmak istediği, tutum ve davranışları anlam yüklü kodlar halinde, yani ileti olarak iletir. İletiler, harfler, kelimeler, cümleler, rakamlar, renkler, mimikler, jestler, ses tonu ve beden dili gibi sözlü ya da sözsüz sembollerden oluşur (Pearson & Nelson, 1997). İletişimde mesajların iletilmesi için birçok farklı yol vardır. Çoğunlukla sözlü ve yazılı iletişimle mesaj gönderildiği düşünülebilir ancak sözsüz ve görsel iletişimde de ileti ya da mesaj olmazsa olmaz öğelerden biridir (Süllü Durul, 2020).

Gönderici tarafından alıcıya gönderilen iletilerin anlamlandırılması ya da algılanması ise iletişim sürecindeki kodlama ve kod açımına öğelerine dayanmaktadır. İletişim sürecinde gönderici iletmek istediği mesajı sözcükler, renkler, jestler, mimikler gibi farklı sembollerle kodlayarak gönderir ve alıcı da bu gönderilen mesajı kod açımı yaparak algılar (Pearson & Nelson, 1997). Kodlar, “bir kültürün ya da alt kültürün üyeleri tarafından paylaşılan anlam sistemi” (Fiske, 1982) olarak tanımlanmaktadır. Dil kullanımıyla oluşturulan sözel kodlar ve

sözcükleri içermeyen beden hareketleri, jestler, mimikler, giyim kuşam gibi sözel olmayan kodlar, iletişimi mümkün kıldığı için sürecin temel ögeleri arasında yer almaktadır (Süllü Durul, 2020).

İletişimi oluşturan temel ögeler arasında kanal ve araç yer almaktadır ve bu iki öge birbiri ile karıştırılabilir. Gönderici ve alıcı arasındaki ileti akışını sağlama yolu ya da biçimine kanal adı verilir (Güngör, 2018a). Fiske'e (1982) göre kanal sinyallerin aktarılmasını sağlayan ışık dalgaları, ses dalgaları, radyo dalgaları, telefon kabloları ya da sinir sistemi gibi fiziksel araçlardır. Araç ise mesajları kanalla aktarılabilecek hale getiren teknik ya da fiziksel araçlar olarak tanımlanır (Süllü Durul, 2020).

İletişimin temel ögelerinden sonuncusu geri beslemedir. Bu öge, alıcının algıladığı iletiye verdiği tepkiyi göndericiye aktarması olarak tanımlanabilir (Fiske, 1982). Yüz yüze iletişim kuran iki kişi arasında geri besleme anında gerçekleşebilirken, aracılı kurulan iletişimde gecikmeli olabilir ya da hiç gerçekleşmeyebilir (Süllü Durul, 2020).

İletişimin temel oluşturucu ögeleri dışında işleyişinde etkili olan farklı ögelerde bulunmaktadır. Bunlar gürültü ve ortam olarak sıralanabilir. Gürültü, iletinin aktarılmasında ve algılanmasında, kaynak tarafından kodlanmamış ve mesajın anlaşılabilirliğine engel olan her şey olabilir (Fiske, 1982). Gürültü, yüksek ses, dikkat dağıtıcı görüntü, sıra dışı davranışlarla olduğu kadar, zihinsel, ruhsal ya da anlamsal olarak da ortaya çıkabilir (Pearson & Nelson, 1997). Genel tanımıyla iletişim işleyişinin aksamasına neden olan şeyler gürültü ögesi olarak tanımlanabilir. İletişim işleyişinde ortam ögesi ise hem iletişimin içinde gerçekleştiği dış çevreye gönderme yapar hem de gönderici ve alıcının bilişsel, duygusal ve ruhsal koşullarını kapsar (Güngör, 2018a).

İletişimin işleyişi

Fiske (1982), iletişimin işleyişini açıklamayı amaçlayan çalışmalarda iki farklı yaklaşımdan söz etmektedir. Bunlardan ilki iletişimi ileti ya da mesajların iletilmesi/gönderilmesi olarak tanımlarken ikincisi anlam üretimi ve değiş tokuşu olarak ele almaktadır. İletişimi ileti gönderilmesi olarak gören yaklaşım, kodlama, kod açıklama ve kanal gibi ögelere odaklanarak bir insanın bir diğerinin davranış ya da düşüncelerini değiştirdiği bir süreç üzerinde durur. İkinci yaklaşım ise ileti ya da metinlerin anlam üretmek amacıyla insanlarla nasıl etkileşime girdikleriyle ilgilenir ve bir bakıma, metinlerin kültürümüzdeki rolüne odaklanır. Fiske bu iki yaklaşımı sırasıyla süreç yaklaşımı ve semiyotik (göstergebilim) yaklaşımı olarak adlandırır. Güngör (2018a) ise bu iki yaklaşımın da kendi içlerinde ikiye ayrıldıklarını söyler. İletişimi süreç olarak açıklayanlar onu ya tekyönlü ya da karşılıklı ve etkileşimsel bir süreç

olarak tanımlar. İletişim işleyişinde ilişki alanına odaklananlar ise iletişimi bir anlam üretim alanı olarak ve göstergebilim içerisinde gelişen yaklaşım; ve iletişimin bir iktidar alanı olduğunu savunan ve ekonomi politik kuramı içinde gelişen yaklaşım olmak üzere ikiye ayrılır.

İletişimi süreç olarak gören yaklaşımın iletişim çalışmalarının başladığı ilk yıllarda ortaya çıktığı söylenebilir. Bu anlamda iletişim, belli fikir ya da duyguların gönderici tarafından anlamlı iletiler halinde kodlanarak alıcıya gönderilmesiyle kurulur. Bu işleyiş doğrusal ya da çizgisel olarak tanımlanır çünkü iletişim bir kişinin diğerine ileti aktarımı olarak düşünülür. Doğrusal tekyönlü işleyiş yaklaşımında öne çıkan iki modelden söz edilebilir.

Şekil 1.

Lasswell'in İletişim Modeli

Bunlardan ilki kuramsal ve yöntembilimsel olarak iletişim çalışmalarına temel oluşturan, Harold Lasswell'in iletişim modelidir (Şekil 1). Doğrusal bir işleyişi gösteren model, iletişimi mesajların aktarılması olarak ele almakta ve anlamdan çok etki konusuna dikkat çekmektedir (Fiske, 1982). Aslında siyaset bilimi çalışan Lasswell, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra propaganda üzerine çalışmaya başlamış ve iletişimin temel işleyişini beşli bir formülle analiz etmeye çalışmıştır (Güngör, 2018a: 45):

Kim: Kaynak veya gönderici analizi

Ne: İleti, içerik analizi

Hangi kanaldan: Araç, kanal analizi

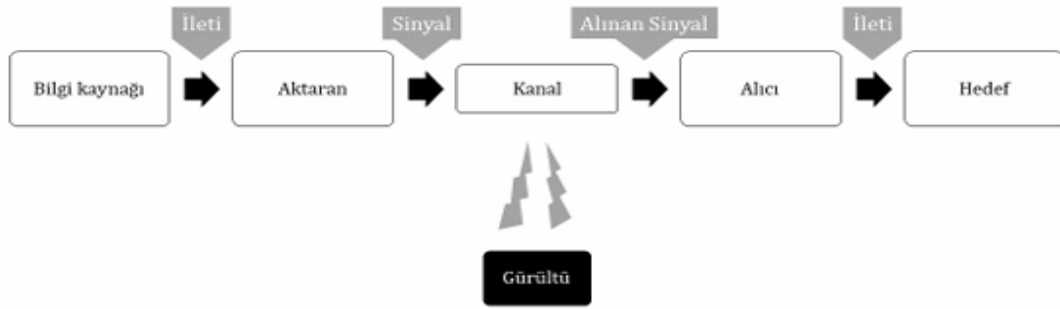
Kime: Alıcı, izleyici, hedef kitle analizi

Hangi etkiyle: Etki analizi

Doğrusal tekyönlü işleyişte ele alınması gereken ikinci model ise Bell telefon şirketine mühendis olarak çalışan Shannon ve Weaver'ın telefon aracılı iletişimi temel alarak geliştirdikleri matematiksel iletişim modelidir (Şekil 2).

Şekil 2.

Shannon ve Weaver Matematiksel İletişim Modeli

Shannon ve Weaver'a göre tüm düzeyler birbiriyle ilişkilidir; teknik bir aksaklık tan dolayı hedefe tam olarak iletilemeyen bir mesaj, içerdiği anlamı hedefe aktaramaz ve beklenen etkiyi yaratamaz. Söz konusu telefon görüşmesi düşünüldüğünde, bilgi kaynağı ve hedef telefonda görüşen iki kişi yani doktor ve hastadır. Kanal telefon telleri, aktaran ve alıcı telefon ahizeleri, sinyaller de tellerdeki elektrik akımları olarak açıklanabilir. Yüz yüze bir konuşmada ise aktaran öge konuşan kişinin ağzı, sinyal ögesi ses dalgaları, kanal hava, alıcı ise dinleyen kişinin yani hedefin kulakları olarak düşünülebilir (Fiske, 1982).

Shannon ve Weaver'ın modeli, Laswell'den farklı olarak iletişimin gürültü sebebiyle aksayabileceğinin altını çizse bile, iletişim işleyişinde alıcı ya da hedeften çok gönderici ve kanal vurgulanmaktadır. Bunun sebebi de yukarıda belirtildiği gibi, iletişimin doğrusal ve tekyönlü işleyişinde, verilen etkinin beklenen tepkiyle sonuçlanacağı düşüncesidir.

İletişim türleri

Sözlü iletişim

Sözlü iletişim denince akla ilk olarak konuşma gelmektedir. Bu durum gayet normaldir çünkü bireylerin birbirlerini anlaması ve kendini ifade edebilmesi için en temel araçlardan birisi konuşmadır. Konuşmak, diğer canlılardan insanoğlunu ayıran en önemli özelliklerden birisidir. Canlıların çoğu farklı sesler çıkartarak anlaşmalarına rağmen, çıkarttıkları sesler monotonluk içermektedir. İnsan konuşma sesinin zengin bir içeriğe sahip olması, sonsuz sayıda cümle kurulabilmesine zemin hazırlamaktadır (Gürüz & Temel Eğinli, 2017).

Sözlü iletişim, konuşma ve dinleme olmak üzere iki temel unsurdan meydana gelmektedir. İyi bir konuşma net istekler barındırmalı, duygularımızın tercümanı olmalı, ben mesajları içermemeli, tanıtıcı, koruyucu, yönlendirici ve çözümleyici olmalıdır. Etkili bir dinlemenin gerçekleşmesi için ise empati kurulmalı, algıda seçiciliğe dikkat edilmeli, iletişim engelleri yok sayılmalı, konuşma kesilmemeli ve duygular geri yansıtılmalıdır (Nural, 2008).

Bireyin içinde bulunduğu toplum, sözlü iletişim biçimlerini doğrudan etkilemektedir. Kültür dili, dil ve ifade biçimleri, hitap tarzları, cümle yapıları gibi unsurları etkilemektedir. Ayrıca bireyin kişiliği, tercihleri, eğitimi, dünya görüşü ve yaşam biçimi de sözlü iletişim tarzlarını belirleyen etkenlerdir. Bu sözlü iletişim tarzları aşağıda genel ve maddeler halinde verilmiştir (Gürüz & Temel Eğinli, 2017).

- Doğrudan ve dolaylı sözel iletişim tarzı,
- Kişisel ve bağlamsal sözel iletişim tarzı,
- Ayrıntılı ve öz sözel iletişim tarzı,
- Araçsal ve etkisel sözel iletişim tarzı,
- Onaylayan ve onaylamayan sözel iletişim tarzı,
- Dışlayan ve dâhil eden sözel iletişim tarzı,
- Kendine ve diğer kişilere odaklı sözel iletişim tarzı,
- Destekleyici iletişim tarzı.

Sözsüz iletişim

Sözsüz iletişim denince akla ilk olarak beden dili gelmektedir. İnsanlar iletişim halinde oldukları kişiler hakkındaki izlenimlerini sözlü iletişimden ziyade sözsüz iletişim; yani beden dili vasıtasıyla elde ederler. Bu ilk izlenimin gerçekleşme süresi iki ile on iki saniye arasındadır. Bu da gözlerin sözlerden daha erken harekete geçtiğini göstermektedir (Öztürk, 2017).

İletişim komplike bir eylemdir. Sözlü ve sözsüz iletişim, herhangi bir önem sırasına tabii tutulmadan birlikte değerlendirilmelidir. Örneğin; oldukça şık, bakımlı ve yüzünde özgüven ifadeleri bulunan bir birey ilk anda bulunduğu ortamı olumlu olarak etkilemesi olasıdır. Ancak bu kişinin sözlü iletişiminde ortaya çıkan bir bozukluk, toplum nezdinde ortaya çıkan ilk intibainın kaybolmasına neden olabilmektedir (Güngör, 2018b).

Sözsüz iletişim öğeleri, ülkeden ülkeye göre farklı anlamlar içerebilmektedir. Bir ülkede oldukça olumlu bir anlam içeren bazı jest ve mimikler, başka bir ülkede tam tersi anlamlara gelebilmektedir. Kaynağın alıcıya gönderdiği mesajlar, alıcının görgüsü, bilgisi ve kültür seviyesine göre filtrelenerek anlamlandırılır (Öztürk, 2017).

Yazılı iletişim

Yazının icat edilmesi ve kullanılması ile birlikte iletişim kavramı, yeni bir boyut daha kazanmıştır. Yazılı iletişim, sözlü iletişimin kayıtlara geçirilebilen şekli olarak tanımlanabilir. Başka bir ifade ile yazının gelişimi, sözlere kalıcılık kazandırmıştır. Yazılı iletişimin ortaya çıkması ile birlikte kayıt altına alınan ifadelerin kalıcılık süresi artarken beraberinde daha geniş

coğrafi kitlelere ulaşması da sağlanmıştır. Bu sayede iletişimin evrensel boyuta taşınmasının ilk adımları atılmıştır (Güngör, 2018b). İletilmek istenen mesaj değişime uğramadan, eksiksiz, anlaşılır ve tüm alıcılara aynı şekilde ulaştırılmak istendiğinde yazılı iletişim araçları kullanılır. Ancak yazılı iletişimin bazı avantajları ve dezavantajları da bulunmaktadır. Alıcının farklı algılama biçimlerinden kaynaklanan yanlış anlaşılması ve geri bildirim alamaması başlıca dezavantajlarından. Fakat gelişen iletişim sistemleri ile birlikte, alıcı için zaman ve mekân sınırlılıklarının ortadan kalkması nedeniyle çok geniş kitlelere ulaşabilmesi bir avantaj olarak görülmektedir (Avcı, 2017).

Görsel iletişim

Görsel iletişim direkt olarak göze hitap eden ve görsel algılamalar yoluyla beslenen bir iletişim türüdür. İlk çağlarda mağara duvarlarına çizilen resimler, ateş ve duman aracılığıyla gerçekleştirilen iletişimin yerini, günümüzde televizyon, sinema ve internet teknolojileri almıştır. Beden dili, renk kullanımına yüklenen anlamlar, görsel sanatlar ve mekânsal düzenlemeler de görsel iletişim kapsamında değerlendirilmektedir. Ayrıca görsel iletişim, yazılı iletişimin temelini oluşturmuştur. Mağara duvarları vb. yerlere çizilen resimler ve figürler zaman içerisinde yazının doğmasına ve gelişmesine zemin hazırlamıştır (Güngör, 2018b).

Görsel iletişim öğeleri kullanılarak oluşturulan mesajların diğer iletişim türleri aracılığıyla oluşturulan mesajlardan en önemli farkı, akılda kalıcılığıdır. Birçoğumuz, bir metni ezberlemek istediğimizde yazarak ezberleme yoluna başvururuz. Çünkü daha önceden bu şekilde ezberlediğimiz metinleri, uzun bir süre unutmadığımızı deneyimlemiştir. Bir başka örnek ise görsel olarak zengin içeriklere sahip ve dikkat çekici bir şekilde hazırlanan konser, tiyatro afişi veya gezi kataloglarıdır. Bu görsel sunumlar zihninizde önemli izler bırakarak birçok ayrıntıyı kolay hatırlamamıza yardımcı olmaktadır (Pişkin, 2013).

Etkili İletişim

Etkili iletişim; bireylerin özel, eğitim ve meslek hayatlarında karşılaştıkları sorunları çözebilmek, kendini etkili ve net bir biçimde karşı tarafa ifade edebilmek, karşıdaki kişiyi tam anlamıyla anlayabilmek, yaşanması muhtemel iletişim çatışmalarını önleyebilmek kısacası kendisiyle ve çevresiyle uyumlu olabilmek için ihtiyaç duydukları temel iletişim becerisidir (Lahninger, 1999). Bu bağlamda etkili iletişim becerisi; kendinin tanımak, kendini etkin ve doğru bir biçimde ifade edebilmek, karşıdaki kişiyi etkin bir biçimde dinlemek, karşıdakiyle empati kurabilmek, karşıdakine hoşgörülü yaklaşabilmek, karşıdakine ön yargısız bakabilmek, olumlu ve olumsuz eleştirileri uygun bir biçimde karşılayabilmek, beden dilini ve

sesini etkili bir şekilde kullanabilmek gibi becerileri gerektiren kompleks bir süreç olma özelliği taşımaktadır.

Etkili iletişim becerisinin ana hatlarıyla dört temel ilkesi olduğu söylenebilir. Bunlar; kabul etme, etkin dinleme, empati kurma ve ben dili kullanmadır.

Kabul Etme: İnsanlar arası ilişki ve iletişim kurmanın temel şartı olan kabul etme, kişileri oldukları gibi kabul etme ve onları her hâllerıyla değerli görmeyi ifade etmektedir. Kabul etmede, insanları yargılamadan, eleştirmeden dinleyebilmek ve onları anlamaya çalışmak esastır. İletişimde böyle bir tavır takınmak, karşıdaki kişiyi rahatlatacak ve onun kendini daha rahat bir biçimde ifade etmesine olanak sağlayacaktır (MEB, 2014; Knechtel 2003 & Dökmen, 2012).

Etkin Dinleme: Etkili iletişimin en önemli ilkelerinden olan etkin dinleme, başarıya açılan kapının altın anahtarıdır. Etkin dinlemede, isminden de anlaşılacağı gibi, dinleyici konumundaki kişinin etkinliği ve aktifliği söz konusudur. Dinleyici asla pasif değildir. Dinleyici her ne kadar sadece dinliyormuş ve hiçbir şey yapmıyormuş gibi gözükse de, aslında konuşmacının söylediklerini zihninde, çeşitli üst düzey düşünme becerilerini kullanarak yapılandırmaktadır. Dinleyicinin amacı; konuşmacı konuşurken onu dinlemek yerine, sonrasında ona ne söyleyeceğini düşünmek değil, konuşmacının anlattıklarına odaklanmak ve bunların vermek istediği açık ve örtük mesajları eksiksiz bir biçimde kavramaya çalışmaktır. Etkin dinleme, etkili iletişimde kilit rol oynamaktadır. Bu nedenle de etkin dinleme gerçekleştirilirken bazı ilkelere uyulması, etkili iletişimi gerçekleştirebilmeyi daha da kolaylaştıracaktır.

- Dinleyici, tüm dikkatini konuşmacının anlattıkları üzerinde yoğunlaştırmalıdır. Bir anlık dikkat dağınıklığı bile mesajın özünü kaybetmeye sebep olabilir.
- Dinleyici, konuşma esnasında, konuşmacının sözünü kesmemeli ve onu sabırla dinlemelidir.
- Dinleyici, dikkatini konuşmacıya verdiğini göstermek için konuşmacıyla göz teması kurmalı ve onu dinlediğini göstermelidir.
- Dinleyici, dinlerken konuşmacıya ne söyleyeceğini ya da ne soracağını düşünmek yerine onun anlattıklarını anlamak için çaba sarf eder.
- Dinleyici, konuşmacıya karşı bütün ön yargılarından sıyrılabilmesi ve onu yargılamadan dinlemelidir.
- Dinleyici, konuşmacının anlattıklarının yanı sıra onun neler hissettiğini de anlamaya çalışmalıdır.

- Dinleyici, dinleme esnasında sadece dinlemeli, konuşmacının dikkatini dağıtacak başka işlerle meşgul olmamalıdır.
- Dinleyici, bir taraftan konuşmacının anlattıkları üzerine yoğunlaşırken diğer yandan da konuşmacının beden diline ve davranışlarına dikkat ederek anlam çıkarmaya çalışmalıdır.
- Dinleyici, konuşma esnasında, konuşmacıyı rahatlatmak ve teşvik etmek adına, dinlediğini ve anladığını gösteren sözlü ifadeler ve bunları destekleyen beden hareketleri kullanılmalıdır (Bulut, 2013; Navaro, 1987; Doğan, 2016 & Özbay, 2013).

Empati Kurma: Etkili iletişimin olmazsa olmaz ilkelerinden bir diğeri ise, empati kurmadır. Empati, kendini başkasının yerine koyabilme ve böylece onun duygu ve düşüncelerini anlayabilme (Dökmen 2012) yetisi olarak tanımlanmaktadır. Empati, bazen yanlış anlamlandırılmakta ve karşıdakinin duygu ve düşüncelerine katılmak şeklinde düşünülmektedir. Bu yanlış algı, empati değil sempatidir. Empatide karşıdakinin hissettiklerini hissetmek ve olaylara onun penceresinden bakabilmek esastır. Empati, bireyin diğer insanlarla daha rahat ve etkili iletişim kurabilmesine olanak sağlar. İletişim akışını iyileştiren empati, kişiler arasında güven ve anlayış ortamı tesis eder (Yatkın, 2003 & Mutlu, 1998).

Ben Dili Kullanma: Etkili iletişimde önemli ilkelerden biri de ben dili kullanımıdır. Etkili ve sağlıklı bir iletişimin yolu ben dili kullanmaktan geçmektedir. Ben dili, kişinin karşılaştığı olaylar ve durumlar karşısında, kendi duygularını ve düşüncelerini açıklayan ifade şeklidir. Sen dili ise, bireyin karşılaştığı durumlar ve olaylar karşısında, karşı tarafı suçlayıcı ve onu savunma yapmaya zorlayıcı ifadelerin kullanılmasıdır. Sen dili kullanımı iletişimi engellerken, ben dili kullanımı iletişim kanallarını açar. Ben dili, mesajların karşı tarafı incitmemeye özen gösterilerek verildiği ifade şekilleridir (Mutlu, 1998; Gordon, 1999 & Kasapoğlu, 2008) Etkili iletişimin sağlanması, iletişim sürecinde görev alan kaynak, mesaj, alıcı, kanal, geribildirim, bağlam ve gürültü öğelerinin, kendi içerisinde ve birbirleri arasında uygun ve uyumlu bir işleyişe sahip olmasıyla yakından ilgilidir. Yukarıdaki başlıklarda ilgili bölümlerde verilen kaynağın, alıcının, mesajın, kanalın, geribildirim ve bağlamın sahip olması gereken özellikler; aslında etkili iletişim sürecinin ortaya çıkmasının da önemli ön koşullarını oluşturmaktadırlar.

Öz-yeterlilik Kavramı

1977 yılında Psikolog Albert Bandura tarafından öz-yeterlilik (ÖY) kavramı ilk kez “Bilişsel Davranış Değişimi” kuramı kapsamında ileri sürülmüştür. Bireysel yeterlilik hissinin daha güçlü olmasının; daha yüksek başarı, daha sağlıklı olma ve daha sosyal bütünleşme ile ilişkili olduğu belirlenmiştir. Nitekim bu kavram; fiziksel ve zihinsel sağlık, yaşanan duygusal

sıkıntılar, okul başarısı, kariyer tercihi ve sosyopolitik yaşam gibi birçok farklı alanda kullanılmaktadır. Öz-yeterliliğe göre birey sonucun olumlu olacağına inanırsa, yaşamının kontrolünü elinde tutabilmek için daha aktif davranmaktadır (Scherbaum vd., 2006). Sosyal öğrenme kuramına göre insanların davranışları ve motivasyonu güçlü bir sağduyu ile düzenlenebilir. Bunun sonucunda insan davranışlarını düzenleyen birincil faktörün "öz-yeterlilik" kavramı olduğu belirtilmektedir (Luszczynska vd., 2005). Öz yeterlilik literatürde, "kişilerin, talep edilen zor görevler ve kendi uygulamaları üzerinde kontrol tesis edebilme yeteneklerine olan inancı" olarak da karşımıza çıkmaktadır. Bu tanıma göre bireylerin öz-yeterlilik algılarına yönelik bakış açısı, onların harekete geçmelerini ve sorunlarla mücadele ederken kendilerine olan güvenlerini etkilemektedir (Luszczynska, Gutie vd., 2005). Bireylerin harekete geçme kararlarını ve zorluklarla karşılaştıklarında bununla baş etme becerilerini yönlendirme durumunda öz-yeterlilik algısı etkisini göstermektedir. Bununla beraber öz-yeterlilik algısının yüksek oluşu, bireylerin kendilerine zor ve gerçekçi hedefler seçmelerini sağlayarak onların bireysel performanslarını olumlu yönde etkilemektedir (Bandura, 2002; Lombardo, 2006).

Öz-yeterlilik algısını artırmaya yönelik deneyimler gözlendiğinde pozitiflik gibi kavramlar dikkat çekmektedir. Öz-yeterlilik algısının güçlü olması başarının oluşmasını ve en önemlisi kişisel gelişimin artmasını sağlamaktadır. Öz-yeterlilik algısı yüksek olan bir birey başarısızlık durumunda doğrudan kendini suçlamaz. Yanlış yol izlediğini düşünerek, hızlıca toparlanıp başarıya odaklanabilmektedir (Bandura, 1997; Yıldırım & İlhan, 2010).

Schunk'a göre insan davranışlarının en önemli belirleyicisi kendine olan yeterlilik inancıdır. İnsanlar bir görevi yerine getirmek için gerekli yeteneğin kendilerinde olduğu inancına sahip olurlarsa, görevi seçmek için daha istekli olmakla beraber bu konuda kararlı olduklarını gösterir ve gereken davranışlar için harekete geçerler. Sharp, öz-yeterlilik algısının, kişisel başarılarının, motivasyonunun ve refahının temelini oluşturduğunu vurgulamaktadır. Çünkü insanların atacağı adımın doğru yola gideceğine inanmazsa, hayattaki zorluklara karşı ayakta durabilme ve tepki göstermede isteksiz olacağını belirtmektedir (Yenilmez & Kakmacı, 2008).

Öz-yeterlilik kaynakları

Bandura insanların öz-yeterlilik duygularının dört kaynaktan oluştuğunu ifade etmiştir. Bunlar: başarılı deneyimler, vekaleten deneyimler, sözel ikna, fizyolojik ve duygusal durumlardır. Öz-yeterliliğin gelişimi üzerinde en etkili olan kaynak başarılı deneyimlerdir. Yapılan bir işle ilgili tekrar eden başarılar, bireyin o işe yönelik özyeterlilik algısının güçlenmesini sağlar. Buna karşılık, aynı işe yönelik yaşanan başarısızlıklar, o işle ilgili öz-

yeterlilik algısının zayıflamasına neden olur. Ancak başarısızlık, sürekli gelen başarılar sonucu yerleşmiş kuvvetli bir öz-yeterlilik algısını etkilemeyebilir (Bandura, 1977). Öz-yeterliliğe özgü yargılar genel olarak üç temel ölçek üzerinden değerlendirilir: Bu ölçekler düzey, güç ve genellenebilir olmaktır.

Öz-yeterlilik Düzeyi: İnsanların belli bir işi yapacakları zaman karşılaştıkları zorlukların seviyesini belirlemektedir (kolay, orta, zor vs.). Yapılacak iş kolay mı zor mu? Sınavları geçmek benim için zor mu (Bayır, 2019)?

Öz-yeterlilik Gücü: İnsanların güç durumlarla karşılaştıklarında başarılı olmak konusunda kendilerine olan inanç miktarını belirlemektedir. Başarılı bir sunum yapacağıma ne kadar inanıyorum? Zorluklarla baş edebileceğim konusunda kendime ne kadar inanıyorum? Sorularına cevap bulmaya çalışmaktadır (Bayır, 2019).

Öz-yeterliliğin Genellenebilirliği: “İnsanların beklentilerinin farklı durumlara ne kadar genellenebileceğini” göstermektedir. Öğrendiklerimin işe yarayacağından ne kadar eminim? (Bandura, 1977). Bu kuram, bireylerin başarılı olma konusunda kendilerine olan inançlarının, performans ve arzularının bir bölümünü şekillendirdiği fikrine dayanır (Bandura, 1982). Öz-yeterlilik kuramı, Gandhi’nin şu ifadesinde açıkça dile getirilmektedir: “Yapabileceğime inanırsam, başlangıçta sahip olmasam bile onu yapacak gücü kendimde bulurum.”

- Mahatma GandhiBandura, öz-yeterlilik kavramının temel özelliklerini, bilişsel süreçler, duygusal süreçler ve denetim süreci başlıkları altında incelemektedir (Bandura, 1977):

Bilişsel Süreçler Bandura’ya göre “İnsan davranışları, bilinen hedefleri somutlaştıran önsezilerle yönetilir. Kişisel hedeflerin belirlenmesi eylemi, kişinin sahip olduğu yeteneklerle ilgili öz takdirinden etkilenir.” Öz yeterlilik algısı yüksek olan bireylerin daha zor işlere girişme, büyük hedefler belirleme ve bu hedeflere ulaşmak için daha çok çaba sarf etme eğilimleri vardır. Bu kişiler, olumsuz sonuçlara odaklanmak yerine olası olumlu sonuçları düşünürler. “Düşüncenin en önemli işlevlerinden birisi, insanlara olayların gerçekleşme ihtimalini tahmin etme ve gündelik yaşantılarını etkileyen olayların denetimini yapma imkanı sunmasıdır.” Bunun, özyeterliliğin anahtar ögesi olduğu düşünülmektedir (Brewer vd., 2009; Bandura, 1982). Duygusal Süreçler “İnsanların kendi yeteneklerine olan inancı yalnızca istekliliklerini değil riskli ya da zor durumlarda yaşanan stres ve depresyonun şiddetini de etkiler” şeklinde ifade dilmektedir Bandura, (1997;1982). Duygusal tepkiler, düşünce sürecini değiştirerek hareketleri doğrudan ya da dolaylı yoldan etkileyerek değiştirebilir. Bu tepkiler, bireylerin zorluklarla başa çıkabilme yeteneklerine olan inançlarına bağlıdır. Karşılarına çıkan zorluklarla baş edebileceklerine inanan bireyler, zor durumlardan daha az rahatsız duyacaklardır. Ortaya çıkabilecek zorlukları kontrol altına alarak endişelerini

azaltabileceklerdir. Bunun öz-yeterliliğin başka bir anahtar ögesi kabul edilmektedir (Ulusoy vd., 2011).

Ergenlerde Yeterlilik Algısı

Son zamanlarda psikolojik danışma ve destek alanında ergen ve çocuklarla yapılan çalışmalarda riskli davranışların sıklıkla ele alındığını belirtmek gerekir. Bu durumun artmasının temel nedeni ise bu tür davranışlardan nasıl kaçınılacağı sorusudur. Bu alanda çalışan profesyonellerin üzerinde durduğu bir diğer konu ise riskli davranışlara karşı koruyucu faktörlerin belirlenmesidir. Ağırlıklı olarak riskli davranışlarla ilgilenen araştırmacılar, çocuk ve ergenlerde riskli davranışları ele almak için akademik ve sosyal beceri alanlarına odaklanmaktadır. Bu özelliklerin koruyucu bir faktör olduğunu iddia ediyorlar (Achenbach & Edelbrock, 1979; Achenbach & Zigler, 1963; Achenbach & McConaughy, 1987). Bu bağlamda öncelikle sosyal ve akademik olmak üzere iki boyutta incelenen yeterliliğin, çocuk ve ergenlerin ruh sağlığı, sosyal ve kişisel gelişimi açısından koruyucu faktör olduğu düşünülebilir.

Akademik yeterlik; Literatürde, öncelikle öğretmenlerin görevleri ve girdikleri sınavlarla ölçülür, ancak akademik yeterlilik, öğrencilerin akademik performansından daha fazlasını ifade eder. Başka bir deyişle, akademik yetkinliği sadece başarı ile ölçmek ya da açıklamak mümkün değildir, çünkü akademik yetkinlik sadece performanstan çok daha fazlasını kapsayan bir terimdir. Anderman ve Midgley (1997) öğrencilerin sadece kendi yeteneklerini değerlendirmekle kalmayıp, aynı zamanda sınıfta ne yaptıklarını zorluğa göre değerlendirerek akademik yeterlilik algılarını da şekillendirdiklerini savunmaktadır. Bu nedenle, bu aşamada, ölçülen başarıdan ziyade çocuğun veya ergenin bu konuda nasıl bir durumda olduğu daha önemlidir. Akademik yeteneğe sahip çocukların veya ergenlerin daha mutlu oldukları ve daha yüksek yeterlilik ve benlik saygısı algılarına sahip oldukları öne sürülmüştür (Blechman vd., 1985). Düşük akademik yeterlilik algıları genellikle problem çözme, sonuçlarla ilgili işlevsiz nedensel çıkarımlar ve zayıflamış performans hedefleri ile ilişkilidir (Phillips, 1984). Parsons (1982) çocukların yeteneklerine ilişkin benlik kavramlarını geçmiş başarılarından çok, gelecek ders planları, beklentileri ve değerlerinin belirlediğini ifade etmektedir. Harter (1984) düşük yeterlik algısına sahip çocuk ve ergenlerin zorlu görevlerden kaçındıklarını belirtmektedir. Bu bilgiler ışığında, akademik yetkinlik algısı yüksek olan öğrencilerin dersleri anlamakta ve derslere katılmakta zorluk çekmedikleri, okul dışında ders almaktan keyif aldıkları, akademik ortalamalarını ölçüt almadan başarılarını değerlendirdikleri, ödevlerini yapabilecek potansiyele sahip oldukları, ve yeteneklerinin farkında olduklarını. Akademik yeterlilik sadece bireyin akademik yaşamını değil, aynı zamanda belirli sosyal ve duygusal özelliklerini de etkiler. Örneğin, Ryan vd. (1998) tarafından yapılan bir araştırma,

öğrencilerin akademik yeterlilikleri ile yardımdan kaçınma arasında negatif bir ilişki bulmuştur. Bu durum, gençlerin okul sektöründe kendilerini bağımsız bulmalarının kişisel ve sosyal gelişimleri üzerinde de olumlu etkileri olabileceğini göstermektedir. Bu bağlamda ergenleri bir dizi riskten ya da sosyal ve psikolojik olumsuzluklardan korur.

Sosyal yeterlilik; Bireyin sosyal çevresiyle başa çıkma konusundaki genel eğiliminin bir göstergesi olarak anlaşılabilir. Buna ek olarak, araştırmacılar akademik yeterlilik ve sosyal yeterliliğin birbirini tamamlayan iki faktör olduğunu belirtmektedir (Wentzel, 1993). Sosyal yeterlilik, hem bireyin edindiği bilgiyi kullanarak doğru davranışı seçmek hem de değişen bir sosyal ortamda kişisel kazanç için kullanmakla ilgilidir. Bu nedenle bireyler herkes tarafından ve her yerde uygun görülmeyebilir. Başka bir deyişle, bireyler belirli aktiviteleri veya belirli ortamlarda gerçekleştirebilirler ve diğer alanlarda eksiklikleri olabilir. Bu aşamada, kişinin kendi yeterliliğinin algılanması önem kazanır. Sosyal yeterlilik, birey ve diğerleri arasındaki ilişkide gözlenmekle birlikte, bireyin benlik algısı ile de ilgilidir. Bu niteliklerin çocukluk ve ergenlik döneminde kazanılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Aşağıda sosyal yeterlilik ile ilgili literatürde yer alan çeşitli tanımları ve açıklamaları bulacaksınız. Sosyal yetkinliğin basit bir tanımını yapmak istersek; Sosyal yeterlilik, olumlu sonuçlar elde ederek çevreyi kontrol eden becerilerin toplamıdır (Connolly & Bruner, 1974; Foster & Ritchey, 1979; Gresham, 1981; Hops, 1983; Shure, 1981, akt., Blechman vd., 1985). Sosyal yeterlilik, bir yandan taleplere esnek ve uyarlanabilir yanıtlar geliştirebilme, diğer yandan da kişinin kendini içinde bulunduğu ortamda fırsatlar yaratma ve bunlardan yararlanma yeteneği olarak tanımlanırken, Rose Krasnor (1997) sosyal yeterliliği hem kısa hem de uzun vadeli gelişimsel ihtiyaçları karşılamak için geliştirilen bir dizi organize davranış olarak tanımlar (act. Evirgen, 2010). Başka bir açıklamada sosyal okuryazarlık, başkalarının duygularını anlama, yetişkin müdahalesi olmadan akranlarıyla sorunları çözme ve onların ihtiyaçlarını ve duygularını yeterince ifade etme yeteneği olarak ifade edilmektedir (Kellam vd., 1975; Macgowan, Nash & Fraser, 2002; Werthamer-Larsson, Kellam & Wheeler, 1991, akt., Williams 2004). Sosyal olarak yeterli olan çocukların iyi düzeyde sözel becerileri, geçici durumlara uyum sağlama ve duygu düzenleme becerilerine sahip oldukları da belirtilmektedir (Mendez, Fantuzzo & Cicchetti, 2002, akt., Oades-Sese, Esquivel, Kaliski, & Maniatis, 2011). Owens ve Johnston-Rodriguez (2010) ise, sosyal yeterliği, ergenlerin okulda sosyal etkileşimde başarılı olabilmeleri için gerekli olan sosyal, duygusal, bilişsel beceriler ve davranışlar olarak tanımlamaktadırlar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yöntem

Araştırma Yöntemi

Spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile ergenler için yeterlilik algısının incelenmesi ve yaş, cinsiyet gibi çeşitli değişkenler açısından incelemeyi hedefleyen bu irdeleme nicel verilere dayalı genel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tarama araştırmaları, bir grubun belirli özelliklerini belirlemek için veri toplama amacı güden çalışmalardır (Büyüköztürk vd., 2009). Karasar'a (2005) göre, tarama modelleri geçmişte veya mevcut olan bir durumu olduğu gibi betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Bir başka ifadeyle, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullar ile ilişkilerini dikkate alarak durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı amaçlamaktadır (Kaptan, 1998). Tarama araştırmasının özelliği değişkenler arası ilişkiler ve bu ilişkilerin betimlenmesidir (Gay vd., 2006).

Evren ve Örneklem/Çalışma Grubu/Katılımcılar/Veri Kaynakları

Araştırmanın evrenini;Ankara ili Polatlı ilçesindeki Spor kulüpleri bünyesindeki okullara giden öğrenciler oluştururken, örneklemini ise çalışmaya katılan 87 erkek ve 125 kadın olmak üzere toplam 212 öğrenci oluşturmuştur.

Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak ölçek formu kullanılmıştır. Veri toplama aracı üç bölümden oluşmaktadır.

Kişisel Bilgi Formu: Anket formunun birinci bölümünde, araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş, yapılan spor türü, spor yılı, kaç kardeşin olduğu, yaşanılan yer, babanın eğitim durumu, babanın mesleği, annenin eğitim durumu, annenin mesleği, anne-babanın birlikte yaşama durumu ve ailenin ortalama olarak ekonomik durumu ifade eden sorularla oluşan kişisel bilgi formu bulunmaktadır.

İletişim Beceri Ölçeği; Korkut Owen ve Bugay (2014)'ın birlikte geliştirdiği “İletişim Becerileri Ölçeği’ kullanılmıştır.] İlkeleri ve Temel Beceriler (IITB)= 1,3,6,13,15,16,21,23,24,25; Kendini İfade Etme (KIE)= 2,5,17,20; Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOI)= 10,11,12,18,19,22; İletişim Kurmaya İsteklilik (IKI)= 4,7,8,9,14. Ölçeğin iç tutarlık güvenirliği için Cronbach alfa katsayısı hesaplanmış ve 25 maddelik ölçeğin

iç tutarlık katsayısı .88 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin alt faktörlerine ilişkin iç tutarlık katsayıları ise, İİTB için .79; KİE için .72; EDSOİ için .64 ve İKİ için ise, .71 olarak belirlenmiştir.

Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği; Özer ve arkadaşlarının (2016) ile birlikte yaptığı “Ergenler için Yeterlik Algısı Ölçeği (EYAÖ) kullanılmıştır. Betimleyici ve doğrulayıcı faktör analizlerinin yapıldığı örneklemelerde iç tutarlık (Cronbach α) katsayıları akademik yeterlik boyutu için sırasıyla .90 – .93, sosyal yeterlik boyutu için .82–.86’dır. Ölçeğin bütünü için iç tutarlık (tabakalı α) katsayısı ise .91 olarak hesaplanmıştır. Test tekrar test güvenirlikleri için düzeltilmiş korelasyon katsayıları (r) sosyal yeterlik için .94; akademik yeterlik için .90’dır. Faktör analizleri sonucunda elde edilen regresyon ağırlıkları ve genel uyum katsayılarına ek olarak, benzeme (convergent) ve ayırma (discriminant) geçerliklerine ilişkin bulgular yeterliğin, akademik (16 madde) ve sosyal (14 madde) olmak üzere iki alt boyutta (toplam 30 madde) ele alınabileceğini göstermektedir.

Süreç/Uygulama

Yapılacak olan çalışma etik kurul onayı ve gereken izinler alındıktan sonra taahhünameye bağlı kalınarak, Ankara/Polatlı İlçesi’ndeki spor kulüpleri bünyesindeki okullara giden öğrencilere yüz yüze uygulanmıştır. Bireylere anket içerisindeki soruları dikkatlice okumaları ve sorulara kendilerine uygun olanı işaretlemeleri söylenmiştir.

Verilerin Analizi

Tablo 1. Etkili İletişim Becerileri Ölçeği Normallik Dağılım Test Sonuçları

	N	Mean	Median	Std. Deviation	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	212	3,933	4,000	,544	-,689	,559
Kendini İfade Etme (KİE)	212	3,751	3,750	,725	-,409	-,069
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	212	3,831	3,833	,639	-,830	1,543
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	212	3,610	3,600	,599	-,274	,589
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ) Ortalama	212	3,781	3,791	,441	-,392	1,519

Verilerin analizinde kategorik değişkenler için frekans dağılımları belirlenmiştir. Ayrıca verilerin normal dağılıma sahip olması şartına bakmak için mod, medyan ve standart sapma

değerleri ile çarpıklık ve basıklık katsayıları dikkate alınmıştır. Tablo 1’de görüldüğü gibi standart sapma değerlerinin birbirlerine çok yakın olduğu görülmektedir. Çarpıklık basıklık değerler incelendiğinde; Etkili İletişim Becerileri Ölçeği Ortalaması; Skewness -,392 ve Kurtosis 1,519, EİBÖ alt boyutlarından İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB); Skewness -,689 ve Kurtosis ,559, Kendini İfade Etme (KİE); Skewness -,409 ve Kurtosis -,069, Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ); Skewness -,830 ve Kurtosis 1,543, İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ) ; Skewness -,274 ve Kurtosis ,589 olduğu görülmektedir.

Tablo 2. *Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği Normallik Dağılım Test Sonuçları*

	N	Mean	Median	Std. Deviation	Skewness (Çarpıklık)	Kurtosis (Basıklık)
Sosyal	212	2,089	2,000	,560	,426	1,302
Akademik	212	2,603	2,571	,799	,405	,086
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ) Ortalama	212	2,346	2,321	,575	,603	1,503

Tablo 2’ye bakıldığında ise Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ) Ortalama; Skewness ,603 ve Kurtosis 1,503, YAÖ alt boyutlarından Sosyal alt boyut; Skewness ,426 ve Kurtosis 1,302, Akademik alt boyutu; Skewness ,405 ve Kurtosis ,086 olduğu görülmektedir. Büyüköztürk (2012), Tabachnik & Fidell (2015) ile George & Mallery (2010)’nin ortaya koyduğu sonuçlar neticesinde (-1 ile +1; -1.5 ile +1.5; -2.0 ile +2.0) belirtilen değerler ile uygulanan modelin normal bir dağılım gösterdiği görülmüştür. Normal bir dağılıma sahip olduğu için bu model kullanılırken parametrik testler uygulanmıştır. İki bağımsız değişkenler için örneklem T testi (Independent Samples T test); ikiden fazla değişkenin karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi (One Way ANOVA) testi uygulanmıştır. ANOVA testinde gruplar arasında anlamlı farklılık görüldüğünde farkın hangi iki grup arasında olduğunu belirlemek amacıyla Post Hoc (Tukey) ve (Games-Howell) testlerinden yararlanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi ($p < 0,05$) olarak belirlenmiştir. Son olarak öğrenci liderlik ölçeği alt boyutları arasındaki ilişkiyi tespit etmek için Pearson Korelasyon analizi uygulanmıştır.

Araştırmacı Rolü

Çalışmada araştırmacı anketlerin öğrencilere uygulanmadan önce ön bilgilendirme yaparak aktif rol almıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Çalışmaya sadece Ankara/Polatlı ilçesindeki spor kulüpleri bünyesindeki okullara giden öğrenciler katılmıştır. Anketler bireylere uygulanmadan önce ön bilgilendirme yapıp, anket

soruları verilmiştir. Bireylerin anketi homojen ortamlarda uygulaması, dikkatlerinin dağılmamasının ve anket sorularına odaklanmalarının sağlanması gibi önlemlerin alınmasına dikkat edilmiştir. Bu durum anket çalışmasının geçerliliğini ve güvenilirliğini olumlu yönde etkileyebilir.

Tablo 3. *Etkili İletişim Becerileri Ölçeği Güvenilirlik Analiz Sonuçları*

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cronbach's Alfa	İfade Değerleri
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	,747	10
Kendini İfade Etme (KİE)	,774	4
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	,767	6
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	,600	5
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ) Ortalama	,792	25

Çalışmada uygulanan Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ) 25 maddeden oluşmaktadır. Kullanılan ölçeğin Cronbach's Alfa değerlerine bakıldığında; EİBÖ'nün ,792 olduğu saptanmıştır. Alt boyutları ise sırasıyla; İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB) alt boyutu 10 maddeden oluşmaktadır ve Cronbach's Alfa değerleri ,747'dir. Kendini İfade Etme (KİE) alt boyutu 4 maddeden oluşmaktadır ve Cronbach's Alfa değerleri ,774'dür. Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ) alt boyutu 6 maddeden oluşmaktadır ve Cronbach's Alfa değerleri ,767'dir. İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ) alt boyutu 5 maddeden oluşmaktadır ve Cronbach's Alfa değerleri ,600'dür.

Tablo 4. *Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği Güvenilirlik Analiz Sonuçları*

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cronbach's Alfa	İfade Değerleri
Sosyal	,848	16
Akademik	,917	14
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ) Ortalama	,854	30

Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)) 30 maddeden oluşmaktadır. Kullanılan ölçeğin Cronbach's Alfa değerlerine bakıldığında; EYAÖ'nün ,854 olduğu saptanmıştır. Alt boyutları sırasıyla Sosyal alt boyutu 16 maddeden oluşmaktadır ve Cronbach's Alfa değerleri ,848'dir. Akademik alt boyutu 14 maddeden oluşmaktadır ve Cronbach's Alfa değerleri ,917'dir.

Cronbach's Alpha'da kullanılan ve sonuçları ispatlanan kriterler aşağıdaki gibidir (Özdamar, 2002):

- $0,00 \leq \alpha < 0,40$ aralığında ise ölçek güvenilir değildir,
- $0,40 \leq \alpha < 0,60$ aralığında ise ölçek düşük güvenilirliktedir,
- $0,60 \leq \alpha < 0,80$ aralığında ise ölçek oldukça güveniliridir,
- $0,80 \leq \alpha < 1,00$ aralığında ise ölçek yüksek derecede güvenilir bir ölçektir sonucunu doğurur.

Bu sonuçlara göre araştırmamızda kullandığımız Etkili İletişim Becerileri Ölçeğinin güvenilirlik aralığı; $0,60 \leq \alpha < ,80$ aralığında ve ölçeğin oldukça güvenilir olduğu, Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeğinin güvenilirlik aralığı $0,80 \leq \alpha < 1,00$ aralığında ve ölçeğin yüksek derecede güvenilir olduğu saptanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bulgular

Tablo 5. *Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Verilerin Dağılımı*

Değişkenler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Erkek	87	41,0
	Kadın	125	59,0
Spor Türü	Takım Spor	156	73,6
	Bireysel Spor	56	26,4
Anne-Babanın Birlikte Yaşamaları Durumu	Evet	179	84,4
	Hayır	33	15,6
Yaş	14	39	18,4
	15	91	42,9
	16	51	24,1
	17	31	14,6
	2-3 Yıl	75	35,4
Spor Yılı	4-5 Yıl	74	34,9
	6-7 Yıl	46	21,7
	8 Yıl ve üzeri	17	8,0
Kardeş Sayısı	1	13	6,1
	2	70	33,0
	3	83	39,2
	4	36	17,0
	5 ve üzeri	10	4,7
Yaşadığınız Yer	Kırsal	125	59,0
	Merkez	87	41,0
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	86	40,6
	Ortaokul	62	29,2
	Lise	52	24,5
	Lisans	12	5,7
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	56	26,4
	Ortaokul	60	28,3
	Lise	74	34,9
	Lisans	22	10,4
Anne Meslek	Ev Hanımı	174	82,1
	Özel Sektör	12	5,7
	İşçi	15	7,1
	Memur	11	5,2
Baba Meslek	Çalışmıyor	8	3,8
	Özel Sektör	44	20,8
	İşçi	119	56,1
	Memur	23	10,8
	Emekli	18	8,5
	Düşük	26	12,3
Gelir Durumu	Orta	114	53,8
	Yüksek	49	23,1
	Çok Yüksek	23	10,8

Çalışmaya katılan katılımcıların demografik özellikleri Tablo 5'te gösterilmektedir. Tablo detaylı bir şekilde incelendiğinde çalışmaya 87 erkek, 125 kadın olmak üzere toplam 212 sporcu katılım göstermiştir. Bu sporcuların 156'sı takım sporu yaparken 56'sı bireysel sporla ilgilenmektedir. Ebeveynlerin birlikte yaşayıp yaşamadıklarına bakıldığında 179'unun ebeveynleri birlikte yaşarken 33'ünün ayrı olduğu görülmektedir. Katılımcılar yaş aralıklarına bakıldığında 39 kişinin 14 yaşında olduğu, 91 kişinin 15 yaşında, 51 kişinin 16 yaşında ve 31 kişinin 17 yaşında olduğu görülmektedir. Katılımcıların spor yıllarına bakıldığında, 75 kişinin 2-3 yıldır spor yaptığı, 74 kişinin 4-5 yıldır spor yaptığı, 46 kişinin 6-7 yıldır spor yaptığı ve 17 kişinin 8 yıl ve üzeri spor yaptığı görülmektedir. Kardeş sayılarına bakıldığında 13 kişinin 1 kardeşe, 70 kişinin 2 kardeşe, 83 kişinin 3 kardeşe, 36 kişinin 4 kardeşe ve 10 kişinin 5 ve üzeri kardeşe sahip oldukları görülmektedir. Katılımcıların yaşadıkları bölgelere bakıldığında 125 kişinin kırsal bölgede yaşadığı, 87 kişinin ise merkez bölgede yaşadığı görülmektedir. Anne eğitim durumuna bakıldığında katılımcıların annelerinin 86'sı ilkokul, 62 ortaokul, 52 lise ve 12 lisans mezunu olduğu görülmektedir. Baba eğitim durumuna bakıldığında 56'sı ilkokul, 60'ı ortaokul, 74'ü lise ve 22'si lisans mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların annelerinin meslek gruplarına bakıldığında 174'ü ev hanımı, 12'si özel sektör, 15'i işçi ve 11'i memur olduğu görülmektedir. Babalarının meslek gruplarına bakıldığında 8'i çalışmıyor, 44'ü özel sektör, 119'u işçi, 23'ü memur ve 18'i emekli olduğu görülmektedir. Katılımcıların gelir durumları asgari ücret veya altı için "Düşük", 20 bin ile 29 bin arası için "Orta", 30 bin ile 39 bin arası için "Yüksek" ve 40 bin ve üzeri için "Çok Yüksek" olarak belirlenmiştir. Verilen cevaplara bakıldığında gelir durumunu 26'sı düşük, 114'ü orta, 49'u yüksek ve 23'ü çok yüksek olduğunu belirtmiştir.

Tablo 6. *Cinsiyete Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları*

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	p
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	Erkek	87	3,926	,564	-,157	,875
	Kadın	125	3,938	,532		
Kendini İfade Etme (KİE)	Erkek	87	3,761	,726	,172	,863
	Kadın	125	3,744	,727		
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	Erkek	87	3,764	,674	-1,282	,201
	Kadın	125	3,878	,612		
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	Erkek	87	3,593	,629	-,349	,727
	Kadın	125	3,622	,579		
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	Erkek	87	3,761	,473	-,559	,577
	Kadın	125	3,795	,419		

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin cinsiyet değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan T testi sonucu Tablo 6'da görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut

değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 7. *Cinsiyete Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları*

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Sosyal	Erkek	87	2,166	,518	1,690	,092
	Kadın	125	2,035	,583		
Akademik	Erkek	87	2,550	,771	-,810	,419
	Kadın	125	2,640	,819		
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	Erkek	87	2,358	,534	,255	,799
	Kadın	125	2,337	,605		

Araştırmaya katılan sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin cinsiyet değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan T testi sonucu Tablo 7’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 8. *Spor Türüne Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları*

Ölçekler ve Alt Boyutları	Spor Türü	n	$\bar{x}$	ss	t	p
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	Takım S.	156	3,924	,534	-,407	,685
	Bireysel S.	56	3,958	,575		
Kendini İfade Etme (KİE)	Takım S.	156	3,698	,739	-1,767	,079
	Bireysel S.	56	3,897	,667		
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	Takım S.	156	3,836	,650	,181	,856
	Bireysel S.	56	3,818	,613		
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	Takım S.	156	3,589	,611	-,836	,404
	Bireysel S.	56	3,667	,566		
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	Takım S.	156	3,762	,456	-1,066	,288
	Bireysel S.	56	3,835	,396		

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ile alt boyut değerlerinin spor türü değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan T testi sonucu Tablo 8’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 9. *Spor Türüne Göre Ergenler İçin Yeterlilik Algısı İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları*

Ölçekler ve Alt Boyutları	Spor Türü	n	$\bar{x}$	ss	t	p
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	Takım S.	156	3,924	,534	-,407	,685
	Bireysel S.	56	3,958	,575		
Kendini İfade Etme (KİE)	Takım S.	156	3,698	,739	-1,767	,079
	Bireysel S.	56	3,897	,667		
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	Takım S.	156	3,836	,650	,181	,856
	Bireysel S.	56	3,818	,613		
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	Takım S.	156	3,589	,611	-,836	,404
	Bireysel S.	56	3,667	,566		
İletişim Beceriler Ölçeği (İBÖ)	Takım S.	156	3,762	,456	-1,066	,288
	Bireysel S.	56	3,835	,396		
Sosyal	Takım S.	156	2,106	,585	,742	,459
	Bireysel S.	56	2,041	,486		
Akademik	Takım S.	156	2,604	,820	,029	,977
	Bireysel S.	56	2,600	,745		
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	Takım S.	156	2,355	,589	,381	,704
	Bireysel S.	56	2,321	,540		

Araştırmaya katılan sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin spor türü değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan T testi sonucu Tablo 9’da görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (YAÖ) ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 10. *Ebeveynlerin Birlikte Yaşayıp Yaşamadığına Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları*

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cevap	n	$\bar{x}$	ss	t	p
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	Evet	179	3,949	,533	1,010	,313
	Hayır	33	3,845	,603		
Kendini İfade Etme (KİE)	Evet	179	3,737	,720	-,642	,522
	Hayır	33	3,825	,759		
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	Evet	179	3,829	,615	-,114	,909
	Hayır	33	3,843	,768		
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	Evet	179	3,620	,603	,550	,583
	Hayır	33	3,557	,584		
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	Evet	179	3,784	,414	,193	,847
	Hayır	33	3,768	,572		

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde ebeveynlerinin birlikte yaşayıp yaşamadığı değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan T testi sonucu Tablo 10’da görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 11. Ebeveynlerin Birlikte Yaşayıp Yaşamadığına Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cevap	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Sosyal	Evet	179	2,090	,536	-,063	,949
	Hayır	33	2,083	,686		
Akademik	Evet	179	2,595	,796	-,324	,746
	Hayır	33	2,645	,827		
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	Evet	179	2,342	,578	-,194	,846
	Hayır	33	2,364	,568		

Araştırmaya katılan sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde ebeveynlerinin birlikte yaşayıp yaşamadığı değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan T testi sonucu Tablo 11’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 12. Yaşanılan Yere Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cevap	n	$\bar{x}$	ss	t	p
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	Kırsal	125	3,9336	,511	,003	,997
	Merkez	87	3,9333	,592		
Kendini İfade Etme (KİE)	Kırsal	125	3,680	,745	-	,087
	Merkez	87	3,853	,686		
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	Kırsal	125	3,812	,686	-,538	,591
	Merkez	87	3,860	,567		
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	Kırsal	125	3,593	,603	-,487	,626
	Merkez	87	3,634	,596		
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	Kırsal	125	3,754	,459	-	,289
	Merkez	87	3,820	,413		

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde yaşanılan yer değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan T testi sonucu Tablo 12’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 13. Yaşanılan Yere Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin T Testi Sonuçları

Ölçekler ve Alt Boyutları	Cevap	n	$\bar{x}$	ss	t	p
Sosyal	Kırsal	125	2,115	,597	,824	,411
	Merkez	87	2,051	,502		
Akademik	Kırsal	125	2,580	,781	-,498	,619
	Merkez	87	2,636	,827		
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	Kırsal	125	2,348	,580	,054	,957
	Merkez	87	2,343	,572		

Araştırmaya katılan sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde yaşanan yer değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan T testi sonucu Tablo 13’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 14. Yaşa Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Yaş	n	$\bar{x}$	s	F	p
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	14(1)	39	3,971	,494	,429	,732
	15(2)	91	3,890	,516		
	16(3)	51	3,988	,551		
	17(4)	31	3,922	,675		
Kendini İfade Etme (KİE)	14(1)	39	3,596	,572	,840	,473
	15(2)	91	3,796	,719		
	16(3)	51	3,740	,754		
	17(4)	31	3,830	,857		
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	14(1)	39	3,739	,662	,473	,701
	15(2)	91	3,855	,556		
	16(3)	51	3,885	,593		
	17(4)	31	3,790	,887		
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	14(1)	39	3,666	,492	1,498	,216
	15(2)	91	3,668	,561		
	16(3)	51	3,580	,600		
	17(4)	31	3,419	,788		
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	14(1)	39	3,743	,367	,276	,842
	15(2)	91	3,802	,402		
	16(3)	51	3,798	,433		
	17(4)	31	3,740	,627		

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde yaş değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 14’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 15. Yaşa Göre Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Yaş	n	$\bar{x}$	s	F	p
Sosyal	14(1)	39	2,198	,380	,660	,577
	15(2)	91	2,050	,566		
	16(3)	51	2,068	,537		
	17(4)	31	2,096	,748		
Akademik	14(1)	39	2,707	,614	,838	,474
	15(2)	91	2,590	,812		
	16(3)	51	2,658	,868		
	17(4)	31	2,421	,851		
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	14(1)	39	2,452	,360	,754	,521
	15(2)	91	2,320	,584		
	16(3)	51	2,363	,603		
	17(4)	31	2,259	,716		

Araştırmaya katılan sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde yaş değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 15’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 16. Spor Yapma Yılına Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Spor Yılı	n	$\bar{x}$	s	F	p
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	2-3 Yıl(1)	75	3,949	,525	,149	,930
	4-5 Yıl(2)	74	3,900	,559		
	6-7 Yıl(3)	46	3,947	,558		
	8 Yıl ve üzeri(4)	17	3,970	,567		
Kendini İfade Etme (KİE)	2-3 Yıl(1)	75	3,620	,758	1,504	,214
	4-5 Yıl(2)	74	3,831	,746		
	6-7 Yıl(3)	46	3,858	,564		
	8 Yıl ve üzeri(4)	17	3,691	,831		
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	2-3 Yıl(1)	75	3,775	,690	1,539	,205
	4-5 Yıl(2)	74	3,808	,640		
	6-7 Yıl(3)	46	3,847	,531		
	8 Yıl ve üzeri(4)	17	4,137	,638		
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	2-3 Yıl(1)	75	3,514	,609	1,012	,388
	4-5 Yıl(2)	74	3,651	,654		
	6-7 Yıl(3)	46	3,682	,535		
	8 Yıl ve üzeri(4)	17	3,658	,440		
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	2-3 Yıl(1)	75	3,714	,456	1,022	,384
	4-5 Yıl(2)	74	3,797	,467		
	6-7 Yıl(3)	46	3,834	,358		
	8 Yıl ve üzeri(4)	17	3,864	,458		

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde spor yapma yılına göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 16’da görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 17. *Spor Yapma Yılına Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları*

Ölçek ve Alt Boyutlar	Spor Yılı	n	$\bar{x}$	s	F	p	Fark
Sosyal	2-3 Yıl(1)	75	2,174	,547	3,233	,023	4>2
	4-5 Yıl(2)	74	1,988	,506			
	6-7 Yıl(3)	46	2,008	,481			
	8 Yıl ve üzeri(4)	17	2,371	,865			
Akademik	2-3 Yıl(1)	75	2,704	,751	,982	,402	
	4-5 Yıl(2)	74	2,608	,840			
	6-7 Yıl(3)	46	2,451	,740			
	8 Yıl ve üzeri(4)	17	2,546	,964			
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	2-3 Yıl(1)	75	2,439	,527	1,684	,172	
	4-5 Yıl(2)	74	2,298	,571			
	6-7 Yıl(3)	46	2,230	,519			
	8 Yıl ve üzeri(4)	17	2,458	,856			

Araştırmaya katılan sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde spor yapma yılına göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 17’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinden akademik alt boyut değerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$). Sosyal alt boyut değerinde ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<,05$).

Anlamlılık düzeyine baktığımızda ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) alt boyutu olan sosyal alt boyutunun değeri $F=3,233$; $p=,023$ olduğu görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için gruplar arası varyansların homojenliğine bakılmış ve varyansların homejen olduğu görülmüştür ($p>,064$). Bu doğrultuda Post Hoc testlerinden Tukey testi uygulanmıştır. Yapılan Tukey test sonucuna göre anlamlılığın spor yılının 8 yıl ve üzeri olanlar ile 4-5 yıl olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. Hangi grup lehine olduğunu görmek için ortalama değerlerine bakılmış ve spor yılının 8 yıl ve üzeri olanların ortalama değerinin ($\bar{x}=2,371\pm 1,988$) daha yüksek olduğu için spor yılı 8 yıl ve üzeri olanlar lehine olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 18. *Ekonomik Duruma Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları*

Ölçek ve Alt Boyutlar	Ekonomik Durum	n	$\bar{x}$	s	F	p
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	Düşük(1)	26	3,988	,533	,391	,760
	Orta(2)	114	3,941	,564		
	Yüksek(3)	49	3,936	,534		
	Çok Yüksek(4)	23	3,826	,499		
Kendini İfade Etme (KİE)	Düşük(1)	26	3,875	,803	1,240	,296
	Orta(2)	114	3,664	,730		
	Yüksek(3)	49	3,821	,727		
	Çok Yüksek(4)	23	3,891	,573		
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	Düşük(1)	26	3,871	,748	,205	,893
	Orta(2)	114	3,818	,625		
	Yüksek(3)	49	3,802	,666		
	Çok Yüksek(4)	23	3,913	,547		
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	Düşük(1)	26	3,669	,685	,535	,659
	Orta(2)	114	3,601	,586		
	Yüksek(3)	49	3,546	,628		
	Çok Yüksek(4)	23	3,721	,510		
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	Düşük(1)	26	3,851	,546	,461	,710
	Orta(2)	114	3,756	,436		
	Yüksek(3)	49	3,777	,445		
	Çok Yüksek(4)	23	3,838	,322		

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde ekonomik durum değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 18’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 19. *Ekonomik Duruma Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları*

Ölçek ve Alt Boyutlar	Ekonomik Durum	n	$\bar{x}$	s	F	p	Fark
Sosyal	Düşük(1)	26	2,055	,714	2,382	,071	
	Orta(2)	114	2,065	,507			
	Yüksek(3)	49	2,026	,480			
	Çok Yüksek(4)	23	2,377	,710			
Akademik	Düşük(1)	26	2,291	,666	3,183	,025	2>1
	Orta(2)	114	2,728	,802			
	Yüksek(3)	49	2,434	,747			
	Çok Yüksek(4)	23	2,695	,908			
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	Düşük(1)	26	2,173	,627	2,633	,051	
	Orta(2)	114	2,397	,543			
	Yüksek(3)	49	2,230	,514			
	Çok Yüksek(4)	23	2,536	,723			

Araştırmaya katılan sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin ekonomik durum değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 19’da görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinden sosyal alt boyut değerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$). Akademik alt boyut değerinin ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<,05$).

Anlamlılık düzeyine baktığımızda ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) alt boyutu olan akademik alt boyutunun değeri $F=3,183$; $p=,025$ olduğu görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için gruplar arası varyansların homojenliğine bakılmış ve varyansların homejen olduğu görülmüştür ($p>,795$). Bu doğrultuda Post Hoc testlerinden Tukey testi uygulanmıştır. Yapılan Tukey test sonucuna göre anlamlılığın ekonomik durumu orta olanlar ile düşük olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. Hangi grup lehine olduğunu görmek için ortalama değerlerine bakılmış ve ekonomik durumu orta olanların ortalama değerinin ($\bar{x}=2,728\pm2,291$) daha yüksek olduğu için ekonomik durumu orta olanlar lehine olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 20. Kardeş Sayısına Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Kardeş Sayısı	n	$\bar{x}$	s	F	p
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	1(1)	13	4,015	,651	1,084	,366
	2(2)	70	3,907	,542		
	3(3)	83	3,973	,484		
	4(4)	36	3,805	,610		
	5 ve üzeri(5)	10	4,140	,629		
Kendini İfade Etme (KİE)	1(1)	13	3,769	,680	,963	,429
	2(2)	70	3,657	,728		
	3(3)	83	3,855	,715		
	4(4)	36	3,652	,668		
	5 ve üzeri(5)	10	3,875	1,001		
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	1(1)	13	4,025	,535	,785	,536
	2(2)	70	3,823	,649		
	3(3)	83	3,873	,550		
	4(4)	36	3,722	,613		
	5 ve üzeri(5)	10	3,683	1,267		
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	1(1)	13	3,676	,737	1,622	,170
	2(2)	70	3,617	,511		
	3(3)	83	3,684	,588		
	4(4)	36	3,388	,573		
	5 ve üzeri(5)	10	3,660	1,002		
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	1(1)	13	3,871	,532	1,626	,169
	2(2)	70	3,751	,426		
	3(3)	83	3,846	,351		

4(4)	36	3,642	,445
5 ve üzeri(5)	10	3,839	,871

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde kardeş sayısı değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 20’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 21. *Kardeş Sayısına Göre Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları*

Ölçek ve Alt Boyutlar	Kardeş Sayısı	n	$\bar{x}$	s	F	p
Sosyal	1(1)	13	2,298	1,048	,799	,527
	2(2)	70	2,118	,523		
	3(3)	83	2,022	,452		
	4(4)	36	2,105	,520		
	5 ve üzeri(5)	10	2,100	,875		
Akademik	1(1)	13	2,549	,966	1,310	,267
	2(2)	70	2,736	,786		
	3(3)	83	2,557	,790		
	4(4)	36	2,589	,751		
	5 ve üzeri(5)	10	2,171	,866		
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	1(1)	13	2,423	,933	,939	,442
	2(2)	70	2,427	,564		
	3(3)	83	2,290	,509		
	4(4)	36	2,347	,547		
	5 ve üzeri(5)	10	2,135	,709		

Araştırmaya katılan sporcu ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde kardeş sayısı değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 21’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 22. Anne Eğitim Durumuna Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Anne Eğitim	n	$\bar{x}$	s	F	p	Fark
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	İlkokul(1)	86	3,886	,607	,597	,617	
	Ortaokul(2)	62	4,006	,456			
	Lise(3)	52	3,921	,552			
	Lisans(4)	12	3,950	,468			
Kendini İfade Etme (KİE)	İlkokul(1)	86	3,645	,777	1,228	,301	
	Ortaokul(2)	62	3,862	,641			
	Lise(3)	52	3,764	,714			
	Lisans(4)	12	3,875	,765			
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	İlkokul(1)	86	3,761	,685	1,035	,378	
	Ortaokul(2)	62	3,940	,568			
	Lise(3)	52	3,801	,647			
	Lisans(4)	12	3,902	,604			
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	İlkokul(1)	86	3,593	,669	3,219	,024	4>1 4>2
	Ortaokul(2)	62	3,512	,521			
	Lise(3)	52	3,646	,574			
	Lisans(4)	12	4,083	,288			
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	İlkokul(1)	86	3,721	,507	1,397	,245	
	Ortaokul(2)	62	3,830	,356			
	Lise(3)	52	3,783	,415			
	Lisans(4)	12	3,952	,414			

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde anne eğitim durumu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 22’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinden İletişim ilkeleri ve temel beceriler (İİTB), kendini ifade etme (KİE), etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim (EDSOİ) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$). İletişim becerileri ölçeği alt boyut değeri olan iletişim kurmaya isteklilik (İKİ) alt boyut değerinin ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<,05$).

Anlamlılık düzeyine baktığımızda iletişim kurmaya isteklilik (İKİ) alt boyut değeri $F=3,219$; $p=,024$ olduğu görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için gruplar arası varyansların homojenliğine bakılmış ve varyansların homejen olduğu görülmüştür ($p>,061$). Bu doğrultuda Post Hoc testlerinden Tukey testi uygulanmıştır. Yapılan Tukey test sonucuna göre anlamlılığın eğitim durumu lisans olanlar ile ilkokul ve ortaokul olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. Hangi grup lehine olduğunu görmek için ortalama değerlerine bakılmış ve lisans olanların ortalama değerinin ($\bar{x}=4,083\pm 3,593$; $4,083\pm 3,512$) daha yüksek olduğu için eğitim durumu lisans olanlar lehine olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 23. Anne Eğitim Durumuna Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Anne Eğitim	n	$\bar{x}$	s	F	p
Sosyal	İlkokul(1)	86	2,111	,548	,413	,744
	Ortaokul(2)	62	2,037	,593		
	Lise(3)	52	2,132	,566		
	Lisans(4)	12	2,005	,473		
Akademik	İlkokul(1)	86	2,631	,797	1,311	,272
	Ortaokul(2)	62	2,524	,785		
	Lise(3)	52	2,559	,720		
	Lisans(4)	12	3,006	1,135		
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	İlkokul(1)	86	2,371	,568	,625	,599
	Ortaokul(2)	62	2,280	,629		
	Lise(3)	52	2,345	,522		
	Lisans(4)	12	2,505	,589		

Araştırmaya katılan sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin anne eğitim durumu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 23’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 24. Baba Eğitim Durumuna Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Baba Eğitim	n	$\bar{x}$	s	F	p	Fark
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	İlkokul(1)	56	3,855	,572	1,487	,219	
	Ortaokul(2)	60	3,916	,582			
	Lise(3)	74	3,944	,512			
	Lisans(4)	22	4,140	,442			
Kendini İfade Etme (KİE)	İlkokul(1)	56	3,678	,739	1,446	,230	
	Ortaokul(2)	60	3,666	,730			
	Lise(3)	74	3,800	,730			
	Lisans(4)	22	4,000	,622			
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	İlkokul(1)	56	3,708	,717	1,556	,201	
	Ortaokul(2)	60	3,816	,630			
	Lise(3)	74	3,878	,573			
	Lisans(4)	22	4,030	,643			
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	İlkokul(1)	56	3,582	,676	2,410	,068	
	Ortaokul(2)	60	3,473	,500			
	Lise(3)	74	3,678	,592			
	Lisans(4)	22	3,827	,605			
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	İlkokul(1)	56	3,706	,522	3,077	,029	4>1 4>2
	Ortaokul(2)	60	3,718	,399			
	Lise(3)	74	3,825	,383			
	Lisans(4)	22	3,999	,448			

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde baba eğitim durumu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 24’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<,05$). Etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) alt boyut değerleri ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Anlamlılık düzeyine baktığımızda etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri $F=3,077$; $p=,029$ olduğu görülmektedir. Bu anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için gruplar arası varyansların homojenliğine bakılmış ve varyansların homejen olduğu görülmüştür ($p>,683$). Bu doğrultuda Post Hoc testlerinden Tukey testi uygulanmıştır. Yapılan Tukey test sonucuna göre anlamlılığın eğitim durumu lisans olanlar ile ilkokul ve ortaokul olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. Hangi grup lehine olduğunu görmek için ortalama değerlerine bakılmış ve lisans olanların ortalama değerinin ($\bar{x}=3,999\pm3,706$; $3,999\pm3,718$) daha yüksek olduğu için eğitim durumu lisans olanlar lehine olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 25. *Baba Eğitim Durumuna Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları*

Ölçek ve Alt Boyutlar	Baba Eğitim	n	$\bar{x}$	s	F	p
Sosyal	İlkokul(1)	56	2,065	,593	,658	,579
	Ortaokul(2)	60	2,174	,509		
	Lise(3)	74	2,054	,488		
	Lisans(4)	22	2,031	,802		
Akademik	İlkokul(1)	56	2,483	,777	,696	,556
	Ortaokul(2)	60	2,696	,671		
	Lise(3)	74	2,613	,741		
	Lisans(4)	22	2,620	1,263		
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	İlkokul(1)	56	2,274	,597	,783	,505
	Ortaokul(2)	60	2,435	,483		
	Lise(3)	74	2,334	,511		
	Lisans(4)	22	2,325	,890		

Araştırmaya katılan sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin baba eğitim durumu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 25’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 26. Anne Meslek Grubuna Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği v İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Baba Meslek	n	$\bar{x}$	s	F	p
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	Ev Hanımı(1)	174	3,938	,545	,065	,978
	Özel Sektör(2)	12	3,950	,593		
	İşçi(3)	15	3,906	,484		
	Memur(4)	11	3,872	,618		
Kendini İfade Etme (KİE)	Ev Hanımı(1)	174	3,761	,704	2,022	,112
	Özel Sektör(2)	12	3,729	,973		
	İşçi(3)	15	3,400	,730		
	Memur(4)	11	4,090	,635		
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	Ev Hanımı(1)	174	3,822	,638	,114	,952
	Özel Sektör(2)	12	3,930	,708		
	İşçi(3)	15	3,833	,577		
	Memur(4)	11	3,863	,740		
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	Ev Hanımı(1)	174	3,583	,606	1,136	,335
	Özel Sektör(2)	12	3,750	,498		
	İşçi(3)	15	3,600	,667		
	Memur(4)	11	3,890	,450		
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	Ev Hanımı(1)	174	3,776	,431	,725	,538
	Özel Sektör(2)	12	3,839	,509		
	İşçi(3)	15	3,685	,490		
	Memur(4)	11	3,929	,470		

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde anne meslek grubu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 26’da görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 27. Anne Meslek Grubuna Göre Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Baba Meslek	n	$\bar{x}$	s	F	p
Sosyal	Ev Hanımı(1)	174	2,068	,526	,836	,476
	Özel Sektör(2)	12	2,057	,482		
	İşçi(3)	15	2,295	,512		
	Memur(4)	11	2,164	1,066		
Akademik	Ev Hanımı(1)	174	2,558	,768	1,099	,351
	Özel Sektör(2)	12	2,714	,820		
	İşçi(3)	15	2,838	,984		
	Memur(4)	11	2,870	,980		
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	Ev Hanımı(1)	174	2,313	,543	1,268	,287
	Özel Sektör(2)	12	2,385	,582		
	İşçi(3)	15	2,567	,573		
	Memur(4)	11	2,517	,965		

Araştırmaya katılan sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde anne meslek grubu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 27’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 28. Baba Meslek Grubuna Göre Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları

Ölçek ve Alt Boyutlar	Baba Meslek	n	$\bar{x}$	s	F	p
İletişim İlkeleri ve Temel Beceriler (İİTB)	Çalışmıyor	8	3,637	,711	,645	,631
	Özel Sektör	44	3,918	,468		
	İşçi	119	3,953	,566		
	Memur	23	3,952	,554		
	Emekli	18	3,944	,499		
Kendini İfade Etme (KİE)	Çalışmıyor	8	3,656	,812	,454	,769
	Özel Sektör	44	3,738	,786		
	İşçi	119	3,716	,705		
	Memur	23	3,902	,796		
	Emekli	18	3,861	,595		
Etkin Dinleme ve Sözel Olmayan İletişim (EDSOİ)	Çalışmıyor	8	3,833	,496	,890	,471
	Özel Sektör	44	3,674	,622		
	İşçi	119	3,876	,633		
	Memur	23	3,905	,660		
	Emekli	18	3,824	,746		
İletişim Kurmaya İsteklilik (İKİ)	Çalışmıyor	8	3,450	,475	1,088	,363
	Özel Sektör	44	3,595	,621		
	İşçi	119	3,569	,616		
	Memur	23	3,800	,549		
	Emekli	18	3,744	,521		
Etkili İletişim Becerileri Ölçeği (EİBÖ)	Çalışmıyor	8	3,644	,408	,767	,548
	Özel Sektör	44	3,731	,413		
	İşçi	119	3,779	,465		
	Memur	23	3,890	,459		
	Emekli	18	3,843	,323		

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde baba meslek grubu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 28’de görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 29. *Baba Meslek Grubuna Göre Ergenler için Yeterlik Algısı Ölçeği İle Alt Boyut Değerlerine İlişkin Anova Testi Sonuçları*

Ölçek ve Alt Boyutlar	Baba Meslek	n	$\bar{x}$	s	F	p
Sosyal	Çalışmıyor	8	2,304	,509	,818	,515
	Özel Sektör	44	2,125	,532		
	İşçi	119	2,038	,496		
	Memur	23	2,108	,713		
	Emekli	18	2,215	,801		
Akademik	Çalışmıyor	8	2,741	,699	1,492	,206
	Özel Sektör	44	2,618	,734		
	İşçi	119	2,545	,800		
	Memur	23	2,506	,831		
	Emekli	18	3,011	,895		
Ergenler İçin Yeterlilik Algısı Ölçeği (EYAÖ)	Çalışmıyor	8	2,522	,507	1,483	,209
	Özel Sektör	44	2,371	,536		
	İşçi	119	2,292	,555		
	Memur	23	2,307	,602		
	Emekli	18	2,613	,746		

Araştırmaya katılan sporcuların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin baba meslek grubu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu Tablo 29’da görülmektedir. Tablo detaylı olarak incelendiğinde katılımcıların ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p>,05$).

Tablo 30. *Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği İle Ergenler İçin Yeterlik Algısı Ölçeğine İlişkin Pearson Korelasyon Analiz Sonuçları*

Korelasyon (r)	Ergenler için Yeterlik Algısı Ölçeği
Etkili İletişim Becerileri Özellikleri Ölçeği	r p N
	-510 ,000 212

**. Korelasyon anlamlılığı 0.01 düzeyde (p).

Çalışmaya katılan 212 sporcuların etkili iletişim becerileri özellikleri ile ergenler için yeterlik algısı arasındaki ilişkiyi saptamak için Pearson Korelasyon (r) analizi Tablo 30’da gösterilmiştir. Korelasyon katsayısının mutlak değeri ilişkinin gücünü gösterir. Yani; $r=0,00$ ilişki yok, $r=0.01-0.0-0.29$ ilişki düşük düzeyde, $r=0.30-0.70$ ilişki orta düzeyde, $r=0.71-0.99$ ilişki yüksek düzeyde, $r=1.00$ ilişki mükemmel düzeydedir (Tavşancıl, 2006).

Tablo tedaylı bir şekilde incelendiğinde etkili iletişim becerileri özellikleri ile ergenler için yeterlik algısı arasındaki ilişkinin negatif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Yani sporcuların etkili iletişim becerileri özellikleri arttıkça ile ergenler için yeterlik algısı düzeyleri azalmaktadır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışma, spor kulüpleri bünyesindeki okullarda takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısının incelenmesi ve bu çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyet, yaş, yapılan spor türü, spor yılı, kaç kardeşin olduğu, yaşanılan yer, babanın eğitim durumu, babanın mesleği, annenin eğitim durumu, annenin mesleği, anne-babanın birlikte yaşama durumu ve ailenin ortalama olarak ekonomik durumu belirlenerek kullanılan ölçeklerle arasındaki ilişkiyi saptamak amacıyla yapılmıştır.

Alanyazın incelendiğinde çalışmada uygulanan etkili iletişim becerileri ölçeği ile ergenler için yeterlik algısı ölçeğinin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmasının yapıldığı görülmüştür. Kullandığımız bu ölçekler ile yapılan çalışma sayısı oldukça azdır. Bu yüzden yaptığımız çalışmanın özgünlüğü ve elde edilen sonuçların ise alanyazıya katkısının dikkate değer olacağı düşünülmektedir. Çalışmada uygulanan etkili iletişim becerileri ölçeği ve ergenler için yeterlik algısı ölçeğinin ile belirlenen değişkenler arasındaki analiz sonuçlarına bakılmış ve bulgular kısmında elde edilen sonuçlar ile yapılmış örnek çalışmaların kıyaslanması aşağıda sunulmuştur. Yapılan çalışmada elde edilen bulguların bazıları bir ilk olması nedeniyle bu alanda yapılacak olan çalışmalara öncülük edeceği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin cinsiyet değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla T testi yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların yaşadıkları bölgeye göre, sporculuk düzeylerine göre ve kadın sporcu örneklem grubunun erkek sporcu örneklem grubuna oranla daha fazla olması cinsiyet değişkeninde anlamlılık düzeyiyle ilişkili olmadığını desteklemektedir. Korkut, Owen ve Bugay (2014) tarafından yapılan “iletişim becerileri ölçeği’nin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenilirlik çalışması”adlı çalışmada cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı sonuç elde etmiştir. Yine Milli ve Yağcı (2017) yapmış oldukları “Öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi” çalışmada cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulmuş ve bu farklılığın kadınlar lehine olduğunu tespit etmiştir. Elde edilen sonuçlar ile yaptığımız çalışmada elde edilen sonuç

birbiriyle örtüşmemektedir. Aydın vd. (2018) yapmış oldukları “beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin incelenmesi” çalışmada cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulmamıştır. Elde edilen sonuç ile yapmış olduğumuz çalışmada elde ettiğimiz sonuç birbiriyle örtüşmektedir. Son olarak bu araştırmada cinsiyet değişkeninin iletişim becerilerini anlamlı düzeyde yordama gücüne sahip olmadığı görülmektedir. Aksi sonuçlar olsa da yapılan bir dizi çalışmanın sonucu kadın ve erkeklerin iletişim becerilerinin farklı olduğunu ve kadınların daha iyi iletişim becerilerine sahip olduğunu görülmektedir. Sayın ve Takıl (2017) yapmış oldukları “Türkçe öğretmen adaylarının sosyal ve akademik yeterlik algılarının incelenmesi” çalışmada cinsiyet değişkenine sosyal yeterlik algılarının değişiklik gösterdiği akademik yeterlik algılarının ise anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar ile yapmış olduğumuz çalışmada elde ettiğimiz sonuçlara göre ergenler için yeterlilik algısının alt boyutu olan akademik alt boyut değerleri örtüşürken, sosyal alt boyut değerleri örtüşmediği görülmektedir. Cinsiyetlere göre değişiklik gösteren sosyal yeterlik algısı erken çocukluk döneminde gelişmeye başlayan iletişim becerilerinde de kendini göstermektedir. Dil becerilerinin iletişim sürecini, iletişim sürecinin de sosyal becerileri etkilediği göz önüne alındığında; kız çocuklarının dil becerilerinde önde olması ileriki yaşlarda sosyal yeterlik algılarında da erkeklere kıyasla önde olmalarını anlaşılır kılmaktadır. Ancak farklılığın yüksek olmaması, cinsiyetin kulüp sporcularına etkisinin eğitim sürecinde azaldığının da bir göstergesidir. Yine Aybars Öztürk (2023) yapmış olduğu “parçalanmış aileye sahip ergenlerin öz yeterlik algıları ve okul bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi” çalışmada öz yeterlik ölçeği akademik ve sosyal alt boyut puanlarının cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Elde edilen sonuçlar ile yapmış olduğumuz çalışmada elde ettiğimiz sonuçlar birbiriyle örtüşmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin spor türü değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla T testi yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan sporcuların yaşadıkları bölgenin etkisi ile katılım gösterdikleri spor türlerindeki sayısal oranların farklı düzeyde olması anlamlılık düzeyini etkilediği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut

değerlerinin ebeveynlerinin birlikte yaşayıp yaşamadığı değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla T testi yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Grupların homojen dağılmadığından kaynaklandığı düşünülmektedir. Aybars Öztürk (2023) yapmış olduğu “parçalanmış aileye sahip ergenlerin öz yeterlik algıları ve okul bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi” çalışmada baba birliktelik durumu değişkenine göre öz yeterlik ölçeği akademik ve sosyal alt boyut puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Elde edilen sonuçlar ile yapmış olduğumuz çalışmada elde ettiğimiz sonuçlar birbirleriyle örtüşmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin yaşanılan yer değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla T testi yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan sporcuların sosyo ekonomik, yaşam tarzı ve tesisleşme farklılıklarından dolayı anlamlılık düzeyini etkilemediği düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin yaş değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmaya katılan sporcuların yaşlarının birbirlerine yakın olması, ergenlik döneminde olmaları ve bu dönemin etkisinden dolayı anlamlılık düzeyini etkilemediği düşünülmektedir. Aydın vd. (2018) yapmış oldukları “beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin incelenmesi” çalışmada yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulmuştur. Elde edilen sonuç ile yapmış olduğumuz çalışmada elde ettiğimiz sonuç birbiriyle örtüşmemektedir. Tepeköylü vd. (2009) yapmış olduğu “beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi” çalışmada yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulmamıştır. Yine Dülger ve Atalar (2018) tarafından yapılan “üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değişkenlere göre incelenmesi” çalışmada yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık

bulunmamıştır. Elde edilen sonuç ile yapmış olduğumuz çalışmada elde ettiğimiz sonuç birbiriyle örtüşmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin spor yapma yılına göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinden akademik alt boyut değerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Sosyal alt boyut değerinin ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Anlamlılık düzeyine baktığımızda ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) alt boyutu olan sosyal alt arasında olduğu ve anlamlılığın spor yılının 8 yıl ve üzeri olanlar ile 4-5 yıl olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. Hangi grup lehine olduğunu görmek için ortalama değerlerine bakılmış ve spor yılı 8 yıl ve üzeri olanlar lehine olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebi olarak spor ile birlikte bireyler daha farklı sosyal ortamlarda bulunmaları ve değişik kültürlerle entegre olmaları sosyal gelişim düzeylerini anlamlı yönde etkilediği söylenebilir.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin ekonomik durum değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi sonucu yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinden sosyal alt boyut değerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Akademik alt boyut değerinin ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Anlamlılık düzeyine baktığımızda ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) alt boyutu olan akademik alt boyutunda ekonomik durumu orta olanlar ile düşük olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. Hangi grup lehine olduğunu görmek için ortalama değerlerine bakılmış ekonomik durumu orta olanlar lehine olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların sosyo-ekonomik durumları yaşadıkları bölge ile ilişkisi göz önüne alındığında akademik algılarının orta gelirlielerde daha anlamlı yönde etkilediği düşünülmektedir. Aydın vd. (2018) yapmış oldukları “beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin incelenmesi” çalışmada sosyo-ekonomik değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulmamıştır. Elde edilen sonuç ile yapmış olduğumuz çalışmada elde ettiğimiz sonuç birbiriyle örtüşmemektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin kardeş sayısı değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Kardeş sayısının bu konuda önemli yordayıcı olmadığı görülmektedir. Sporcuların kulüplerdeki sosyalleşmeleri bu alanda anlamlı yönde etkilediği ve kardeş sayısının önemini azalttığı düşünülmektedir. Dülger ve Atalar (2018) tarafından yapılan “üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değişkenlere göre incelenmesi” çalışmada kardeş sayısı değişkenine göre iletişim beceriler ölçeği alt boyutu olan iletişim kurmaya isteklilik (İKİ) alt boyunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunurken diğer alt boyutlar ile iletişim beceriler ortalama değerinde istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunmamıştır. Aşçı vd. (2015) yaptıkları “sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri ve ilişkili değişkenler” araştırmada sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerine ilişkin algılarının kardeş sayısı ile ilişkili olduğunu ifade etmişlerdir. Elde edilen sonuç ile yapmış olduğumuz çalışmada elde edilen sonuçların çoğunluğu örtüşmediği görülmüştür.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin anne eğitim durumu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinden İletişim ilkeleri ve temel beceriler (İİTB), kendini ifade etme (KİE), etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim (EDSOİ) ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. İletişim becerileri ölçeği alt boyut değeri olan iletişim kurmaya isteklilik (İKİ) alt boyut değerinin ise istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Anlamlılık düzeyine baktığımızda iletişim kurmaya isteklilik (İKİ) alt boyut sonucuna göre anlamlılığın eğitim durumu lisans olanlar ile eğitim durumu ilköğretim ve ortaokul olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. Hangi grup lehine olduğunu görmek için ortalama değerlerine bakılmış eğitim durumu lisans olanlar lehine olduğu tespit edilmiştir. Eğitimin her bireye olan katkısı yadsınamazdır. Eğitim seviyesi yükseldikçe insanların iletişim kurma yetileri, sosyalleşmeleri ve kendini ifade etme yetileri gelişir. Bu doğrultuda sporcuların annelerinin eğitim seviyesi arttıkça başka bireylerle iletişim kurma isteği artmaktadır diyebiliriz. Dülger ve Atalar (2018) tarafından yapılan “üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değişkenlere göre incelenmesi” çalışmada anne eğitim düzeyi değişkenine göre

iletişim beceriler ölçeği ortalama değeri ile alt boyutlarından kendini ifade etme (KIE) ve iletişim kurmaya isteklilik alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunurken diğer alt boyutların değelerinde istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunmamıştır. Elde edilen sonuçlar ile yapmış olduğumuz çalışmada elde edilen sonuçlardan sadece iletişim kurmaya isteklilik alt boyut değerinde örtüştüdüğü görülmektedir. Aybars Öztürk (2023) yapmış olduğu “parçalanmış aileye sahip ergenlerin öz yeterlik algıları ve okul bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi” çalışmada anne eğitim durumu değişkenine göre öz yeterlik ölçeği akademik alt boyut puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülrken, sosyal alt boyut puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlar ile yapmış olduğumuz çalışmada elde ettiğimiz sonuçlardan akademik alt boyut değeri ile örtüşürken sosyal alt boyut değeri ile örtüşmediği saptanmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin baba eğitim durumu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değerinin istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Etkili İletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) alt boyut değerleri ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Anlamlılık düzeyine baktığımızda etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri sonucuna göre anlamlılığın eğitim durumu lisans olanlar ile ilkokul ve ortaokul olanlar arasında olduğu tespit edilmiştir. Hangi grup lehine olduğunu görmek için ortalama değerlerine bakılmış eğitim durumu lisans olanlar lehine olduğu tespit edilmiştir. Babaların eğitim durumu yükseldikçe çocuklarının etkili iletişim kurma yetileri ve iletişim becerilerini anlamlı yönde etkilediği düşünölmektedir. Dölger ve Atalar (2018) tarafından yapılan “üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değişkenlere göre incelenmesi” çalışmada baba eğitim düzeyi değişkenine göre iletişim beceriler ölçeği alt boyutlarından iletişim kurmaya isteklilik alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunurken diğer alt boyutların değelerinde ve iletişim beceri ortalama değerinde istatistiksel olarak anlamlı bir sonuç bulunmamıştır. Elde edilen sonuçlar ile yapmış olduğumuz çalışmada elde edilen sonuçların örtüşmediği görülmektedir. Aybars Öztürk (2023) yapmış olduğu “parçalanmış aileye sahip ergenlerin öz yeterlik algıları ve okul bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi” çalışmada baba eğitim durumu değişkenine göre öz yeterlik ölçeği sosyal alt boyut puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülrken, akademik alt boyut puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

Elde edilen sonuçlar ile yapmış olduğumuz çalışmada elde ettiğimiz sonuçlardan sosyal alt boyut değeri ile örtüşürken akademik alt boyut değeri ile örtüşmediği saptanmıştır.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin anne meslek grubu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Anne meslek gruplarının çocuklarının iletişim becerileri ile yeterlilik algısı oluşturmalarına anlamlı bir etkisi olmadığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan sporcuların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ile alt boyut değerlerinin baba meslek grubu değişkenine göre herhangi bir farklılık olup olmadığının tespiti amacıyla yapılan Anova testi yapılmıştır. Katılımcıların etkili iletişim becerileri ölçeği (EİBÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinin ve ergenler için yeterlilik algısı ölçeği (EYAÖ) ortalama değeri ile alt boyut değerlerinde istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Baba meslek gruplarının çocuklarının etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısı oluşturmalarına anlamlı bir etkisi olmadığı düşünülmektedir.

Çalışmaya katılan 212 sporcunun etkili iletişim becerileri özellikleri ile ergenler için yeterlik algısı arasındaki ilişkiyi saptamak için Pearson Korelasyon (r) analizi sonucu incelendiğinde etkili iletişim becerileri özellikleri ile ergenler için yeterlik algısı arasındaki ilişkinin negatif yönde, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Yani sporcuların etkili iletişim becerileri özellikleri arttıkça ile ergenler için yeterlik algısı düzeyleri azaldığı tespit edilmiştir. Kulüp sporcularının yaşadıkları çevre, sosyo-ekonomik durumları, ilgilendikleri spor türüne bağlı olarak iletişim becerilerinin artmasıyla yeterlilik algılarının azalmasına sebep olabildiği düşünülmektedir.

Öneriler

Araştırmanın sonuçlarına göre etkili iletişim becerilerini ve ergenler için yeterlilik algı durumlarını yordayan değişkenler son yıllarda özellikle gençler arasında giderek artmaktadır. Benzer çalışmaların farklı özellikleri olan spor kulüplerinde yapılabilir. Yine farklı özelliklere sahip bireylere de yapılabilir. Bu durumda benzeri araştırmaların artırılmasının ve etkili bulunan programların farklı kuruluşlarda uygulanmasının yararlı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca yapılan spor türleri açısından incelenerek karşılaştırmalar yapılabilir.

Spor kulüplerinde iletişim becerilerini destekler nitelikte ders programları oluşturularak sosyal ilişkilerini geliştirici ortamlar yaratılması faydalı olabilir. Aynı zamanda kulüplerin spor psikolojisi alanında danışma birimleri oluşturulmalı ve bu konuda daha etkin çalışmalar yapmaları için onlara imkanlar tanınmalıdır. Özellikle ergenlik döneminde olan bireylerin çoğu olayı içselleştirmeleri ve bunun etkisinde kalmaları onları yalnızlığa ittiğini düşünürsek kulüplerde bir psikiyatrisitin bulunmasının önemi ortaya çıkmaktadır.

Yeterlik algısı düşük sporcuların yeterlik algılarını arttırmaya yönelik uygulamalar yapılabilir. Diğer bir ifadeyle ergenlik dönemlerinde olan sporcuların sosyal yeterlik becerileri gelişimlerinin kısıtlanmış olabileceği ve buna bağlı olarak da yalnızlık düzeylerinin artmış olabileceğini düşünülerek bu doğrultuda iyileştirme ve farkındalıklar yapılmalıdır. Duygusal zekâ ile öz-yeterliğin birbirleri ile ilişkili kavramlar olduğunu söyleyebiliriz. Bu minvalde ergenlik döneminde olan sporculara yeterliklerini artıracak derinlemesine konuların antrenörler ve aileler tarafından işlenmesi öngörülmektedir.

KAYNAKÇA

- Achenbach, T. M., & Edelbrock, C. S. (1979). The child behavior profile: II. boys aged 12-16 and girls aged 6- 11 and 12-16. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 47(2), 223-233.
- Achenbach, T. M., & McConaughy, S. H. (1987). Child/adolescent behavioral and emotional problems: Implications of cross-informant correlations for situational specificity. *Psychological Bulletin*, 101(2), 213-232.
- Achenbach, T., & Zigler, E. (1963). Social competence and self-image disparity in psychiatric and nonpsychiatric patients. *Journal of Abnormal and Social Psychology*, 67(3), 197-
- Anderman, E. M., & Midgley, C. (1997). Changes in achievement goal orientations, perceived academic competence, and grades across transition to middle-level schools. *Contemporary Educational Psychology*, 22, 269-298.205.
- Avcı, Ö. (2017). *Duygusal zekâ ve iletişim*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Aybars Öztürk, G. (2023). *Parçalanmış aileye sahip ergenlerin öz yeterlik algıları ve okul bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 784829) [Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aydın, M. (1988). *Eğitim Yönetimi*, Ankara: Hatipoğlu Yayınları.
- Aydın, O., Kul, M., Yaşartürk, F., Aydın, B. (2018). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim beceri düzeylerinin incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 4(SI): 37-47.
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191-215.
- Bandura, A. (1982). The assessment and predictive generality of self-percepts of efficacy. *Journal of Behavior Therapy and Experimental Psychiatry*, 13(3): 195-9.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman.
- Bandura, A. (2002). Growing primacy of human agency in adaptation and change in the electronic era. *European Psychologist*, 7(1): 2-16.
- Bayır, B. (2019). *Madde kullanım bozukluğu olan bireylere öz-yeterlilik kuramına göre verilen farkındalık temelli eğitimin öz yeterlilik algısına etkisi* (Tez No. 549815) [Doktora tezi, İnönü Üniversitesi-Malatya]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Blechman, E. A., Tinsley, B., Carella, E. T., & McEnroe, M. J. (1985). Childhood competence and behavior problems. *Journal of Abnormal Psychology*, 94(1), 70-77.
- Brewer, J. A., Sinha, R., Chen, J. A., Michalsen, R. N., & Babuscio, T. A. (2009). Mindfulness training and stress reactivity in substance abuse: results from a randomized, controlled stage pilot study. *Substance Abuse*, 30(306-17).
- Bulut, B. (2013). *Etkin dinleme eğitiminin dinlediğini anlama, okuduğunu anlama ve kelime hazinesi üzerine etkisi* (Tez No. 332676) [Yüksek lisans tezi, Adnan Menderes Üniversitesi-Aydın]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Carter, T. F. (2011). Kâğıt ve blok baskı-Çin'den Avrupa'ya. D. Crowley, P. Heyer (Ed.), *İletişim tarihi: Teknoloji-kültür-toplum* (Çev: B. Ersöz), (2. Baskı) içinde (s.132-141). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Cice, Y. (2019). Milli Eğitim Bakanlığı 2018 “Ortaöğretim Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı.” 21(1), 1–27.
- Connolly, K., & Bruner, J. (Eds.). (1974). *The growth of competence*. Academic Press.
- Crowley, D., & Heyer, P. (2014). *İletişim tarihi: Teknoloji-kültür-toplum*, (Çev: Berkay Ersöz) Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Cüceloğlu, D. (1999). *Yeniden İnsan İnsana*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çamlıyer, H. (2001). *Eğitim bütünlüğü içerisinde çocuk hareket eğitimi ve oyun*. Emek Maatbacılık. Manisa.
- Demirel, Ö., Sefereoglu, S., & Yağcı, E. (2001). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*, Pagem Yayıncılık, Ankara.
- Dülger, Ceylan, E., & Atalar, A. D. (2018). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin değişkenlere göre incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 98-114.
- Doğan, Y. (2016). *Dinleme eğitimi* (4. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Dökmen, Ü. (2008). *Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim çatışmaları ve Empati*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dökmen, Ü. (2012). *İletişim çatışmaları ve empati*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Eisenstein, E. (2011). Okuma kamusunun yükselişi. D. Crowley, P. Heyer (Ed.), (Çev: B. Ersöz) *İletişim tarihi: Teknoloji-kültür-toplum* (2. Baskı) içinde (s.148-159). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Evirgen, N. (2010). *Aile içi örüntülerin çocukların algıları açısından incelenmesi* (Tez No. 273281) [Yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Fiske, J. (1982). *Introduction to communication studies*. New York, NY: Methuen & Co.
- Fişek, K. (1985). *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*, İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Foster, S. L., & Ritchey, W. L. (1979). Issues in the assessment of social competence in children. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 12(4), 625–638.
- Gordon, T. (1999). *Etkili ana baba eğitimi* (çev. Dilek Tekin – Nazlı Özkan). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Gökçe, O. (2002). *İletişim bilimine giriş*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Gresham, F. M. (1981). Assessment of children's social skills. *Journal of School Psychology*, 19(2), 120–133. [https://doi.org/10.1016/0022-4405\(81\)90054-6](https://doi.org/10.1016/0022-4405(81)90054-6).
- Güngör, N. (2018a). *İletişime giriş* (5. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Güngör, N. (2018b). *İletişim kuramlar yaklaşımlar* (4. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Gürüz, D., & Temel Eğinli, A. (2017). *Kişilerarası iletişim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Harter, S. & Pike, R. (1984). The pictorial scale of perceived competence and social acceptance for young children. *Child Development*, 55, 1969-1982.
- Hops, H. (1983). Children's social competence and skill: Current research practices and future directions. *Behavior Therapy*, 14(1), 3–18.

- Kabamba, C., & Bailey, J. (2011). Personality differences among team and individual sport athletes. *Randolph College Sport Preferences*, 1(2-17).
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemleri*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s. 368.
- Kasapoğlu, A. (2008). İletişimde ben-dili -“Ashâbu’l-Karye” kıssasından bir kesit-. *Hikmet Yurdu*, 1(2), 57-70.
- Kılıcıgil, E. (1998). *Sosyal çevre-spor ilişkileri*. Bağırhan Yayınevi, Ankara.
- KnechteL, P. (2003). *Effektive kommunikation und Kooperation. ein Trainingsbuch*. Bielefeld: W. Bertelsmann Verlag.
- Korkut, F. (2005). Yetişkinlere yönelik iletişim becerileri semineri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 28, s.143-149.
- Korkut, Owen, F., & Bugay, A. (2014). İletişim becerileri ölçeği’nin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 10, Sayı 2, ss. 51- 64.
- Lahniger, P. (1999). Lebendig und kreativ leiten präsentieren moderieren. *Arbeits-und Methodenbuch für Teamentwicklung und qualifizierte Aus-& Weiterbildung*. Münster: Ökoptia Verlag. Okullar yayınevi..
- Lombardo, T. (2006). Thinking ahead: The value of future consciousness. *Amazing Future Science & Technology*, 40(1): 45-50.
- Luszczynska, A., Scholz, U., & Schwarzer, R. (2005). The general self-efficacy scale: Multicultural validation studies. *The Journal of Psychology*, 139(5): 439-57.
- Luszczynska, A., Gutie, Rrez-Don, A. B., & Schwarzer, R. (2005). General self-efficacy in various domains of human functioning: Evidence from five countries. *International Journal of Psychology*, 40(2): 80–9.
- MEB (2014). *Etkili iletişim*. Ankara: MEB.
- Mendez, J. L., Fantuzzo, J., & Cicchetti, D. (2002). Profiles of social competence among low-income African American preschool children. *Child Development*, 73(4), 1085–1100. <https://doi.org/10.1111/1467-8624.00459>.
- Milli, M. S., & Yağcı, U. (2017). Öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 286-298.
- Mutlu, E. (1998). *İletişim sözlüğü*. Ankara: Ark Yayınları.
- Navaro, L. (1987). *Beni duyuyor musun?*. İstanbul: Ya - Pa Yayınları
- Nural, E. (2008). Kurumlarda, işyerlerinde insan ilişkileri. A. Solak (Ed.), *İnsan İlişkileri ve İletişim* (s. 173-210). Trabzon: Hegem Yayınları.
- Oades-Sese, G. V., Esquivel, G. B., Kaliski, P. K., & Maniatis, L. (2011). A longitudinal study of the social and academic competence of economically disadvantaged bilingual preschool children. *Developmental Psychology*, 47(3), 747-764.
- Oskay, Ü. (1992). *İletişimin ABC’si*. İstanbul: Simavi Yayınları.
- Owens, L. A., & Johnston-Rodriguez, S. (2010). Social competence. *International Encyclopedia of Education*.
- [Çevrimiçi:<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780080448947011593>], Erişim tarihi: 6 Mart 2024.
- Özbay, M. (2013). *Anlama teknikleri II: Dinleme eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.

- Özer, A., Gençtanırım, Kurt, D., & Kızıldağ, S. vd. (2016). Ergenler için Yeterlik Algısı Ölçeğinin (YAÖ) Geliştirilmesi. *Eğit Psikol Ölçme Değer Dergisi*. 7(1): 237–250. doi:10.21031/epod.17205.
- Öztürk, K. (2017). *İletişim sanattır*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Parsons, J. E. (1982). The development of expectancies, attributions, and persistence. *University of Michigan Documentaries*.
- Pearson, J. C., & Nelson, P. E. (1997). *An introduction to human communication*. ABD: McGraw-Hill.
- Phillips, D. (1984). The illusion of incompetence among academically competent children. *Child Development*, 55, 2000-2016.
- Pişkin, S. (2013). *Görsel iletişim aracı olan fotoğrafın katalog tasarımlarındaki rolü* (Tez No. 358160) [Yüksek lisans tezi, Arel Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Rose-Krasnor, L. (1997). The nature of social competence: A theoretical review. *Social Development*, 6(1), 111–135. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.1997.tb00097.x>
- Ryan, A. M., Gheen, M. H., & Midgley, C. (1998). Why do some students avoid asking for help? An examination of the interplay among students' academic efficacy, teachers' social-emotional role, and the classroom goal structure. *Journal of Educational Psychology*, 90(3), 528–535. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.90.3.528>.
- Sayın, A., & Takıl, N. B. (2017). Türkçe öğretmen adaylarının sosyal ve akademik yeterlik algılarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 868-883.
- Scherbaum, C., Cohen-Charash, Y., & Kern, M. J. (2006). Measuring general self efficacy: A Comparison of three measures using item response theory. *Educational and Psychological Measurement*, 66(6): 1047-63.
- Schmandt-Basserat, D. (2011). *Yazının en eski öncüsü*. D. Crowley ve P. Heyer (Ed.), (Çev: B. Ersöz) İletişim tarihi: Teknoloji-kültür-toplum (2. Baskı) içinde. (s. 35-47). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Shure, M. B. (1981). Interpersonal problem solving as a behavioral mediator in ten-year-olds. *Biomedical Research Support*. 1(29-44).
- Süllü, Durul, S. (2020). İletişim nedir? İletişimin işleyişi, boyutları ve özellikleri, Erkan Yüksel (Ed.), *Bütün yönleriyle sağlık iletişimi: kuram, uygulama ve tartışmalar*, Literatürk Academia, ss.11-31.
- Tepeköylü, Ö., Soytürk, M., & Çamlıyer, H. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, VII(3) 114-124
- Tiryaki, Ş. (2000). *Spor Psikolojisi Kavramlar Kuramlar ve Uygulama* (1. bs., ss. 59-61). Ankara: Eylül Yayınları.
- Tozoğlu, E., & Dursun, M. (2020). *Spor bilimlerinde bilimsel araştırma süreci*, Gökmen, Ö., E Tozoğlu, M, Dursun. (Ed.) Spor & Bilim, İstanbul: Efe Akademi Yayınevi.
- Ulusoy, A., Aytar, G. A., Köksal, A. A., Subaşı, G., Ünver, G., & Erdamar, K. G. (2011). *Eğitim psikolojisi*. Ankara, Anı Yayıncılık.
- Vural, İ. (2012). İletişim süreci. H.İ. Gürcan (Ed.), *Medya ve iletişim* (3. Baskı) içinde (s. 2-15). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.

- Werner, I. (1993). Liderlik ve Yönetim (çev.: Vedat Üner), *Rota Kişisel Gelişim ve Yönetim Dizisi*: s.14, İstanbul.
- Waters, E., & Sroufe, L. A. (1983). Social competence as a developmental construct. *Developmental Review*, 3(1), 79–97.
- Wentzel, K. R. (1993). Does being good make the grade? Social behavior and academic competence in middle school. *Journal of Educational Psychology*, 85(2), 357.
- Williams, S. A. (2004). *The academic achievement gap: Linkages among behavioral, social, and academic competencies*. The University of North Carolina at Chapel Hill.
- Worth, R. (2004). *Communication Skills*, J. G. Ferguson Publishing Company, 2nd Edition, .s. 3, NY, 2004.
- Yatkın, A. (2003). *Halkla İlişkiler ve İletişim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yenilmez, K., & Kakmacı, Ö. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin matematikteki hazır bulunuşluk düzeyi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(2): 529-42.
- Yıldırım, F., & İlhan, İ. Ö. (2010). Genel öz-yeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4): 301-8.
- Yüksel, A. H. (2009). İletişim kavram ve tanımı. Uğur Demiray (Ed.) *Genel İletişim*. (3. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Zimmerman, B. J. (2000). Self-efficacy: An essential motive to learn. *Contemporary Educational Psychology*, 25(82-91).

EKLER

EK-1. Ölçek İzin Yazışmaları

mustafa dursunoğlu
Alıcı: ben ▼

18 Oca Per 10:36

----- Yönlendirilen ileti -----
Gönderen: **asli bugay** <
Tarih: 18 Oca 2024 Per, saat 10:33
Konu: İletişim Becerileri Ölçeği Kullanım İzni
Alıcı: <

Merhaba Mustafa Bey,

Ekte ölçeği ve ilgili makale çalışmamızı bulabilirsiniz.
Çalışmanızda Kolaylıklar dilerim
Prof. Dr. Aslı Bugay Sökmez

Fwd: Ölçek izin yazısı > Gelen Kutusu x

mustafa dursunoğlu
Alıcı: ben ▼

16 Oca Sal 15:44

----- Yönlendirilen ileti -----
Gönderen: **mustafa dursunoğlu** <
Tarih: 16 Oca 2024 Sal, saat 15:37
Konu: Re: Ölçek İzin yazısı
Alıcı: ARİF ÖZER <

Sayın hocam çok teşekkür eder, saygılar sunarım desteğinize ve ilginize müteşekkirim

16 Oca 2024 Sal, saat 15:30 tarihinde ARİF ÖZER < > şunu yazdı:
KOLAYLIKLAR DİLERİM
ÖLÇEK VE YANIT ANAHTARI EKTEDİR
ARİF ÖZER

EK-2. Anket Formu

Sevgili Sporcular;

Cevaplandıracağınız anket soruları, Spor Okullarında takım sporu ve bireysel spor yapan öğrencilerin etkili iletişim becerileri ile yeterlilik algısının ölçülmesi amacıyla hazırlanmıştır. Elde edilen veriler sadece bu araştırma kapsamında kullanılacaktır. Vereceğiniz samimi cevaplamanız araştırmanın amacına ulaşması açısından büyük önem taşımaktadır. Bu araştırmada iş birliğine gönüllü olduğunuz için teşekkür ederim.

Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU

Atatürk Üniversitesi

Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü

Yüksek Lisans Öğrencisi

Ek-1. KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1.Cinsiyetiniz: Erkek () Kadın ()

2.Yaşınız:

3-Yaptığınız Spor Türü: Takım Spor () Bireysel Spor ()

4-Kaç Yıldır Spor Yapıyorsunuz

2-3 yıl () 4-5 yıl () 6-7 yıl () 8 yıl ve üzeri ()

5- Kaç kardeşsiniz?: 1 () 2 () 3 () 4 () 5 ve Üzeri ()

6- Yaşadığınız Yer?: Kırsal Bölge () Merkezi Bölge ()

7- Annenizin eğitim durumu?: İlköğretim () Ortaöğretim () Lise () Lisans () Lisansüstü ()

8- Babanızın eğitim durumu?: İlköğretim () Ortaöğretim () Lise () Lisans () Lisansüstü ()

9- Anne-babanız birlikte yaşıyor mu? Evet () Hayır ()

10- Annenizin mesleği nedir?: Ev Hanımı () Özel Sektör () İşçi () Memur () Emekli ()

11- Babanızın mesleği nedir?: Çalışmıyor () Özel Sektör () İşçi () Memur () Emekli ()

12-Ekonomik Düzeyiniz

Asgari ücret veya altı, Düşük ()

20 bin ile 29 bin arası, Orta ()

30 bin ile 39 bin arası, Yüksek ()

40 bin ve üzeri, Çok Yüksek ()

Ek-2. İLETİŞİM BECERİLERİ ÖLÇEĞİ (İBÖ)

Değerlendirmenizi o ifadenin karşısındaki uygun yere (X) işareti koyarak belirtiniz. Hiç bir ifadeyi boş bırakmamanız sonuçları daha sağlıklı değerlendirmemize yarayacaktır. Teşekkür ederiz.		Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sıklıkla	Her zaman
1.	İnsanları oldukları gibi kabul ederim.					
2.	Düşüncelerimi istediğim zaman anlaşılır biçimde ifade edebilirim.					
3.	Başkalarını önyargısız dinlerim.					
4.	Yaşadığım olaylardaki duygularımı sözlerimle ve beden dilimle başkalarına iletebilirim.					
5.	Karşımdakini dinlerken anlamadığım bir ayrıntı olduğunda konunun açığa kavuşması için sorular sorarım.					
6.	Birisi ile iletişim içindeyken sakin bir ses tonuyla konuşurum.					
7.	İnsanlara yakın ilgi duyarım.					
8.	Diğer insanlarla kolaylıkla sohbet başlatabilirim.					
9.	İlişkide bulunduğum kişilerin anlatmak istediklerini dinlemek için onlara zaman ayırırım.					
10.	Konuşurken söylediklerimle beden dilimin uyuşmasına dikkat ederim.					
11.	Birini dinlerken ne karşılık vereceğimden çok onun ne demek istediğini anlamaya çalışırım.					
12.	Konuşmaları dinlerken, içerikle yüz ifadesinin ya da beden duruşunun uyumuna dikkat ederim.					
13.	Benimle herhangi bir konuda konuşmayı istemeyen birisini konuşmaya zorlamam.					
14.	Başkalarına içtenlikle iltifat ederim.					
15.	Başkaları konuşurken yanıt vermeden önce onların sözlerini bitirmelerini beklerim.					
16.	Birileriyle konuşurken onları rahatsız edebilecek kadar yakınlarında olmamaya özen gösteririm.					
17.	Duygularımı rahatlıkla dile getirebilirim.					
18.	Birisini dinlerken söylenenlerin altında yatan duyguları anlayabilirim.					
19.	Yüz yüze olmasak da konuştuğum kişinin duygusunu ses tonundan anlayabilirim.					
20.	Düşüncelerimi sözel olarak ifade edebilirim.					
21.	Birisiyle konuşurken ona yanıt vermeden önce onu doğru anlayıp anlamadığımı yoklarım.					
22.	Yazışırken seçilen sözcüklerin de önemli olduğunu aklımda tutarım.					
23.	Karşımdakini dinlerken onu anladığımı uygun bir dille ifade ederim.					
24.	Birisine bir öneride bulunmadan önce, onun öneri vermemi isteyip istemediğine dikkat ederim.					
25.	Eğer karşımdakinin işine yarayacaksa yaşadığım benzer deneyimleri onunla paylaşıyorum.					

Ek-3. YETERLİLİK ALGISI ÖLÇEĞİ (YAÖ)

Değerlendirmenizi o ifadenin karşısındaki uygun yere (X) işareti koyarak belirtiniz. Hiç bir ifadeyi boş bırakmamanız sonuçları daha sağlıklı değerlendirmemize yarayacaktır. Teşekkür ederiz.		Tamamen Uygun	Uygun	Kısmen Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
1.	Yeni insanlar tanımaktan hoşlanırım.					
2.	Duygularımı rahatça ifade edebilirim.					
3.	Sosyal etkinlikler düzenlemede başarılıyım.					
4.	Arkadaşlarım arasında sevilen biriyim.					
5.	Grup çalışmalarında işbirliği yapabilirim.					
6.	İnsanlarla uzun süreli ilişkiler kurabilirim.					
7.	Arkadaşlarımla zaman geçirmekten hoşlanırım.					
8.	Başkalarıyla kolayca iletişim kurabilirim.					
9.	Başkalarının duygularına önem veririm.					
10.	Sıkı dostluklar kurabilirim.					
11.	Arkadaşlarım tarafından etkinliklere davet edilirim.					
12.	Sinema, tiyatro gibi etkinliklere arkadaşlarımla giderim.					
13.	Arkadaşlarım ihtiyaç duyduklarında bana danışırlar.					
14.	Arkadaşlık ilişkilerime önem veririm.					
15.	Derslerle ilgili soruları yanıtlamakta istekli davranırım.					
16.	Yeni ders konularını zorlanmadan öğrenebileceğimi düşünürüm.					
17.	Başarılı bir öğrenciyim.					
18.	Sınavlara iyi hazırlanırım.					
19.	Ödevlerimi öğrenme hevesiyle yaparım.					
20.	Ders sonrasında da öğrendiklerim üzerinde düşünürüm.					
21.	Derste öğrendiklerimi arkadaşlarımla tartışırım.					
22.	Dersleri dikkatle dinlerim.					
23.	Başkalarının yardımı olmadan ödevlerimi yapabilirim.					
24.	Ödevlerimle gurur duyarım.					
25.	Dersi derste öğrenirim.					
26.	Akademik başarımdan memnunum.					
27.	Derslerde sorulan zor soruları yanıtlayabilirim.					
28.	Derslerde yeni bir şeyler öğrenmeyi önemli bulurum.					
29.	Derslerle ilgili bilgilerimin yeterliğine güvenirim.					
30.	Ders konularını çeşitli kaynaklardan araştırırım.					

EK-3 Etik Kurul Kararı

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Spor Bilimleri Fakültesi Dekanlığı

Sayı : E-70400699-000-2400074995

28.02.2024

Konu : Etik Kurul Kararı

DAĞITIM YERLERİNE

Fakültemiz Etik Kurulunun 22.02.2024 tarihli oturumunda alınan E-70400699-050.02.04-2400072777 sayılı, 2024/2 Fakülte Etik Kurulu Kararları konulu belgede yer alan karar metni aşağıya çıkarılmıştır.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Karar 23: Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU'nun "Spor Okullarında Takım Spor ve Bireysel Spor Yapan Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri İle Yeterlilik Algısının Karşılaştırılması" başlıklı çalışma isteği ile ilgili yazısı ve ekleri incelendi.

Yapılan görüşmelerden sonra; adı geçen araştırma çalışmasının yürütülmesinin, etik kurallarına uygun olduğuna, oy birliği ile karar verildi.

Prof.Dr. Necip Fazıl KİSHALI
Alt Kurul Başkanı

Dağıtım:

Gereği:

Sayın Prof.Dr. Mehmet Ertuğrul ÖZTÜRK
Mustafa Ruhet Dursunoğlu

EK-4 Kulüp İzin Yazıları

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Mustafa Ruheet DURSUNOĞLU'nun Spor Okullarında Takım Sporü ve Bireysel Spor yapan Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yeterlilik Algısının Karşılaştırılması konusu ile alakalı Polatlıspor Kulübü bünyesindeki spor okulu öğrencilerimize anket uygulamasında tarafımızca sakınca yoktur.

Gereğini Saygılarımla arz ederim. (07.02.2024)

Ali İZZET AVUZ
KULÜP BAŞKANI

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU'nun Spor Okullarında Takım Spor ve Bireysel Spor yapan Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yeterlilik Algısının Karşılaştırılması konusu ile alakalı Duatepe Masterler Spor Kulübü bünyesindeki spor okulu öğrencilerimize anket uygulamasında tarafımızca sakınca yoktur.

Gereğini Saygılarımla arz ederim. (07.02.2024)

Sadi KUYRUKÇU
KULÜP BAŞKANI

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Mustafa Ruheet DURSUNOĞLU'nun Spor Okullarında Takım Spor ve Bireysel Spor yapan Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yeterlilik Algısının Karşılaştırılması konusu ile alakalı Kartaltepe Spor Kulübü bünyesindeki spor okulu öğrencilerimize anket uygulamasında tarafımızca sakınca yoktur.

Gereğini Saygılarımla arz ederim. (06.02.2024)

Yasın ŞANLI
KULÜP BASKANI

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU'nun Spor Okullarında Takım Spor ve Bireysel Spor yapan Öğrencilerin Etkili İletişim Becerileri ile Yeterlilik Algısının Karşılaştırılması konusu ile alakalı Polatlı Gençler Gücü Spor Kulübü bünyesindeki spor okulu öğrencilerimize anket uygulamasında tarafımızca sakınca yoktur.

Gereğini Saygılarımla arz ederim. (07.02.2024)

Mustafa GÜNDOĞAN
KULÜP BAŞKANI

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Mustafa Ruhet DURSUNOĞLU
Doğum tarihi	
Doğum yeri	
Medeni hali	
Uyruğu	
Adres	
Tel	
E-mail	
Eğitim	
Lisans:	
Yüksek Lisans:	
Doktora:	
Yabancı Dil :	